

El futur de les Entitats Municipals Descentralitzades en l'ordenació territorial de Catalunya

Dr. Josep M. Franquet Bernis

EMD DE JESÚS

ENTITAT MUNICIPAL DESCENTRALITZADA DE JESÚS

**EL FUTUR DE LES ENTITATS MUNICIPALS
DESCENTRALITZADES EN L'ORDENACIÓ
TERRITORIAL DE CATALUNYA**

DR. JOSEP M. FRANQUET BERNIS

**PONÈNCIA DESENVOLUPADA A PARTIR DE LA
CONFERÈNCIA INAUGURAL DELS ACTES COMMEMORATIUS
DEL 10è ANIVERSARI DE LA CONSTITUCIÓ DE L'EMD
22 DE MARÇ DE 2004**

1a edició 2004

© Josep Maria Franquet i Bernis

Edita: EMD DE JESÚS. Ctra. Roquetes-Jesús, núm. 1 43590 JESÚS - Tortosa

ISBN: 84-609-2847-0

Dipòsit legal: T-1338-2004

Imprimeix: Jordi Dassoy Impressor – Sant Carles de la Ràpita (Tarragona)

Imprès a Espanya

Printed in Spain

**EL FUTUR DE LES ENTITATS MUNICIPALS
DESCENTRALITZADES EN L'ORDENACIÓ
TERRITORIAL DE CATALUNYA**

-INDEX-

	<u>Pàg.</u>
INTRODUCCIÓ DEL SR. PERE PANISELLO, PRESIDENT DE L'EMD DE JESÚS.....	7
PONÈNCIA DEL DR. JOSEP MARIA FRANQUET.....	11
LLIGAMS AMB JESÚS.....	11
CONSTITUCIÓ DE L'EMD.....	13
LES EMD A TORTOSA.....	14
LA IDENTITAT TERRITORIAL.....	14
LA LEGISLACIÓ APLICABLE DE RÈGIM LOCAL.....	16
LES RELACIONS INTERADMINISTRATIVES.....	18
LES COMPETÈNCIES.....	20
LES EMD I L'INFORME ROCA.....	26
FUSIONS I AGRUPAMENTS MUNICIPALS.....	35
CLOENDA.....	39
ANNEXOS.....	42
ANNEX ESTADÍSTIC.....	43
ANNEX DE DADES GENERALS.....	49
ANNEX DE GRÀFICS.....	72

INTRODUCCIÓ DEL SR. PERE PANISELLO, PRESIDENT DE L'EMD DE JESÚS

En primer lloc, gràcies per la vostra assistència. Em complau saludar el Sr. Lluís Martín Santos, que ve en representació de l'alcalde de Tortosa, el Sr. Ferran Bel, president del Consell Comarcal, els companys regidors: el senyors Salvador Peiró i Enric Simó, el companys també membres de la Junta Veïnal, els presidents d'entitats, el Sr. rector de la Parròquia, i tots els que ens han volgut acompanyar en aquest acte que crec que per a nosaltres és important, perquè és la conferència inicial, l'acte d'obertura de la programació del 10è Aniversari de la Constitució de l'Entitat Municipal Descentralitzada de Jesús.

Hem volgut que aquesta Conferència coincideixi amb la signatura del decret de la Generalitat en què es va constituir l'EMD, el Decret número 75 de l'any 1994, que va ser signat al seu moment per l'Hble. Sra. Maria Eugènia Cuenca, consellera de Governació, i pel Molt Honorable Sr. Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya.

En aquest primer acte, en aquest acte d'obertura, hem volgut parlar, com Vostès ja saben, del futur de les EMD en l'Ordenació Territorial de Catalunya, i si hem volgut parlar d'aquest tema no és per casualitat, és perquè és una reivindicació per part de les EMD, sol·licitant que s'actualitzi allò que per l'ordenament jurídic els és aplicable.

És veritat que la major part de les Entitats locals menors, com es coneixien al seu inici, foren creades dins de l'Estat espanyol i estaven constituïdes sobretot per nuclis de població rural, separats i molt mal comunicats amb els municipis matrius, i que dins del marc legislatiu estatal i del règim local que les empara no s'havia demanat cap canvi.

La Llei del 1987, del 15 d'abril, del règim local de Catalunya, en aquest cas no va suposar cap millora, ni en la forma ni en el contingut, envers la normativa estatal de la Llei de l'any 1985 del 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local, en referir-se a les entitats locals, la qual cosa era molt limitada i pràcticament només va fer-se una transcripció, amb un text refós de la Llei estatal de 1955, que regulava les entitats locals menors. És a dir que, en l'actualitat, ens trobem que amb relació a la Llei de 1955, encara que hi hagi hagut posteriors variacions de la Llei de Règim Local de Catalunya, vertaderament els canvis no han sigut gens significatius.

Per aquest motiu, amb les EMD de la Canonja, de Valldoreix i de Jesús, que són les més importants quant al nombre d'habitants a Catalunya, hem mantingut diferents trobades i reunions per a tractar aquests aspectes que són comuns, referint-nos -sobretot- al règim competencial, que són les competències obligatòries per llei que podem tenir les Entitats Municipal Descentralitzades; no són les que poden ser delegades, sinó les que marca la llei que poden ser obligatòries. També, per la manca de normativa quant a la matèria de

finançament, i també pel que eren els Òrgans Col·legiats de representació de l'EMD, tenint en compte que, fins a la regulació que va fer-se darrerament, qualsevol Entitat Municipal Descentralitzada de més de 250 habitants, fos quin fos el nombre d'habitants que tingués el poble, només tenia un president i quatre vocals, la qual cosa per a poblacions amb un nombre d'habitants important era completament insuficient.

Per això, l'any 2001 es van fer mocions als plens de la Canonja, Valldoreix i Jesús, per tal d'instar el Parlament perquè pogués recollir part d'aquestes reivindicacions nostres, tal com es va fer en la Llei 21/2002, de 5 de juliol, que modificava la Llei del 1987 municipal i de règim local de Catalunya, i que va ser publicada al Diari Oficial de la Generalitat el 16 de juliol del 2002.

Van recollir una sèrie de millores que nosaltres demanàvem, encara que no fossin totes. Una de les que es va recollir va ser ampliar el nombre de membres personals dels Òrgans Col·legiats, de què, com ja sabeu, per exemple a Jesús, hem passat de quatre a vuit més el president, que és un terç del municipi matriu. També s'han ampliat les competències obligatòries, però s'ha quedat sense regular l'aportació econòmica: simplement diu que l'EMD contribuirà a les càrregues generals del municipi, sens perjudici de la participació de l'Entitat en els ingressos de l'Ajuntament.

Hi ha molts apartats que no estan contemplats i, per tant, pensem que és una llei insuficient; en aquest cas potser ni és bona ni és dolenta, sinó que s'ha quedat *ob soleta*, i no està pensada per a la realitat actual, que no és la de quan es va crear la primera llei a l'any 1955, no cal dir-ho. I pràcticament deixa en total dependència les EMD dels municipis matrius i a la bona voluntat política de la millor o pitjor entesa que pugui haver entre les dues administracions locals. Llavors, la relació entre les dues administracions dels dos Ens Locals dins del mateix municipi es basa, més que res, en una relació de possible bon *feeling* o cordialitat entre les forces polítiques que estan governant, la qual cosa crec que, ni és justa, ni és aconsellable, ni és bona.

En aquest context ens trobem que el Parlament de Catalunya, a instància dels diferents grups parlamentaris, a l'any 2000 va formar una Comissió d'experts formada per tots els representats dels partits polítics i tècnics, encapçalats per Miquel Roca Junyent, per fer un estudi sobre la revisió del model d'organització territorial de Catalunya, i dins d'aquesta Comissió estava formant part, i a més d'una manera molt activa, el nostre convidat d'aquesta nit, el Sr. Josep Maria Franquet i Bernis. Es tracta d'allò que després es va conèixer popularment com a "l'Informe Roca".

Presentar aquí a Jesús, en aquests temps, el Sr. Franquet penso que és la cosa més fàcil, perquè el Sr. Franquet és una persona molt coneguda, és una persona complexa, una persona amb molta formació i que és difícil de vegades en les persones trobar el que és la conjugació de les Lletres i de les Ciències, i a més amb un gran bagatge cultural. Ell ha publicat molts llibres, i ens trobem alguns que estan carregats de logaritmes, o de cosinus o de complexos estudis

matemàtics. I juntament amb aquests ens trobem amb llibres de poesia i en llibres d'estudi de les realitats actuals.

Ell és Enginyer Superior Agrònom per la Universitat Politècnica de València. Endemés va estudiar amb un jesuenc, en J. A. Colomé, molt amic seu, per cert. És Doctor en Ciències Econòmiques i Empresarials per la Universitat de Barcelona, Enginyer Tècnic en Explotacions Agropecuàries per la Universitat Politècnica de Catalunya, i té el reconeixement professional d'*European Engineer* (París, any 1993). A part es troba en possessió d'altres títols universitaris. Ha rebut varis premis i és expert docent en formació empresarial cooperativa i comunitària del Ministeri de Treball i Seguretat Social. Des de l'any 1976 és professor-tutor de Matemàtiques i Estadística a la UNED (actualment Subdirector d'aquest Centre), és professor també d'Hidràulica, Regs i Projectes de la Universitat Internacional de Catalunya, ha participat a la Universitat Internacional Menéndez y Pelayo, ha format part de la Junta de Govern del Col·legi i de l'Associació d'Enginyers Agrònoms de Catalunya (1980-1990), i penso que no cal fer-lo molt més extens, perquè sinó parlaré més estona jo que ell mateix.

Ha dirigit molts projectes de final de carrera i tesines, formant part de tribunals de tesis doctorals. És enginyer consultor, perit judicial i forense, polític; és també empresari agrari, conferenciant, assessor editorial i, tal com deia, és autor de molts llibres en matèria d'agricultura, de construcció, de climatologia, de piscicultura, d'hidràulica, d'economia, de planificació territorial, i fins i tot de poesia.

Actualment, i és bo que ho sapiguen, és el President del Consell d'Administració de l'Empresa Municipal de Serveis Públics, és Tinent Alcalde de l'Ajuntament de Tortosa i responsable de l'àrea d'Hisenda i Serveis Interns, i és el cap de llista i portaveu de l'IPE (Independents per l'Ebre), havent estat també alguns anys primer Tinent d'Alcalde i Vicepresident del Consell Comarcal del Baix Ebre.

Però, sobretot, de totes aquestes qualitats, de tots aquests atributs i càrrecs, jo crec que és una persona que aprecia molt Jesús, que està vinculada al Poble des de la seva joventut: va estar intern al col·legi de la Immaculada uns quants anys, ahir li estava comentant també al Sr. Bisbe, i a més tenim la satisfacció de comptar amb la seva presència moltes vegades durant l'any, aquí al nostre poble, i sempre s'ha interessat molt pels nostres problemes i per la nostra actualitat. Darrerament, sé que està molt preocupat per les obres de la Immaculada, per tal de veure com s'acaba la restauració del Col·legi, perquè tal com deia, és una persona que shi'ha format i a més, dins de la seva classe, sé que també era company de molts de jesuencs que expliquen cinquanta mil històries d'ell, que ara no contaré, perquè algunes sé que no quedarien gaire bé.

A part de tot això, tal com deia a l'inici, és la persona idònia per a què ens pugui parlar de les EMD en la futura Ordenació Territorial de Catalunya, d'acord amb l'estudi que ells van presentar en la Comissió d'Experts al Parlament.

Llavors, hem volgut que l'acte inaugural, l'acte que avui estem celebrant, pugui tenir la màxima brillantor, i agraïm molt que el Sr. Franquet hagi acceptat la nostra invitació per a pronunciar aquesta Conferència inaugural. Tot això és una fita important per al nostre Poble, per la implicació que hi ha hagut de totes les Entitats en la programació, i de la mateixa gent. És una celebració per a nosaltres, tal i com deia, molt important, i que va començar ahir amb la benedicció del Pas del Despullament de la Confraria del Sagrat Cor, i esperem que durant aquests mesos, fins a finals del mes d'octubre, tots aquests actes puguin ser participatius i amb la col·laboració de tota la gent del Poble.

Repeteixo, Sr. Franquet, moltes gràcies, i la paraula és per a Vostè.

PONÈNCIA DEL DR. JOSEP MARIA FRANQUET

Sr. President de l'Entitat Municipal Descentralitzada de Jesús, Sr. President del Consell Comarcal del Baix Ebre, vocals de la Junta Veïnal, companys regidors de Tortosa, amics i amigues...

Jo estic molt agraït per la distinció que el vostre President i la Junta Veïnal ha fet en la meva persona; jo no sé si sóc la veu més adient per a parlar d'aquestes coses. En tot cas estic molt agraït i, realment, fins fa un parell d'hores, o fins fa diria mitja hora, mentre pensava què els hi havia d'explicar, allò que els havia de dir, realment estava convençut que només Nostre Senyor i jo sabíem el que avui els volia dir: ara només ho sap ell, després de sentir tot allò que he sentit envers la meva humil persona.

LLIGAMS AMB JESÚS

Bé, els meus lligams amb Jesús -potser començaré per aquí- segurament alguns de Vostès ja els coneixen. Jo no sé exactament què li hauran explicat al President de l'EMD els meus companys de curs, però vaig fer bastant el "gamberro" per aquest poble, això és evident, dins del Col·legi i fora. Vaig estar nou anys a Jesús. Si no recordo malament, devia ser des de l'any 1957 fins l'any 1966 exactament, és a dir, que vaig fer tres preparatòries i sis cursos de batxillerat en aquells moments. Dels nou anys vaig estar-ne cinc intern i quatre a mitja pensió, i vaig tenir dos directors memorables: el primer director va ser mossèn Joaquim Blanch Bahima, i el segon -els dos anys darrers, mentre vaig fer el batxillerat superior- va ser mossèn Joan Martorell Villarubla; tots dos viuen encara. Jo tinc moltes anècdotes del Col·legi, que ara no els hi explicaré. Però sí que tinc un record excepcional de Jesús.

Jo no gosaria, no cal dir-ho, de comparar-me amb aquest personatge que els diré, des de cap punt de vista, sens dubte, però parafrasejant una frase d'ell, una frase de Picasso, que va estar una temporada a Horta de Sant Joan -crec que van ser un any i mig o dos anys, no van ser més-, Picasso va dir en cert moment: "Tot allò que jo sé ho dec a Horta" o bé "ho he après a Horta". Una cosa pareguda va dir Picasso i jo això gairebé ho puc repetir d'aquí, de Jesús: gairebé tot allò que sé, sobretot la meva formació des dels set anys fins als setze anys, que són nou importantíssims anys a la vida de totes les persones, ho vaig experimentar aquí a Jesús.

Aquí a Jesús vaig tenir la primera formació escolar o acadèmica, i aquí a Jesús vaig tenir la primera formació humana, social i de relació amb els companys de la classe, de relació amb els superiors, i també de relació amb el poble, perquè hi fèiem moltes sortides. Jo recordo, per exemple, en aquells moments, sortides per anar al Camp de Futbol, el que ara, actualment, és un camp de futbol magnífic de gespa artificial. Llavors no hi havia gespa artificial ni natural, només hi havien pedres de punta que, quan queies, realment eren una autèntica llima, o no? Recordo que anàvem allí perquè hi havia una bassa d'aigua que ara no existeix, però (Pere se'n deu recordar i molts de vostès també) una gran bassa,

la bassa dels Borts, on pescàvem o caçàvem salamandres i tritons de cresta. Per cert, jo no he tornat a veure mai més un tritó de cresta, o millor, els he vist en pel·lícules, això que fan en reportatges per la televisió, de documentals naturalistes. Oh, els tritons de cresta! Però escolteu, hi havia tritons, una cosa impressionant, no? Allí ens portava un professor magnífic, un gran pedagog, fill de Jesús: era el Sr. Josep Panisello i Chavarria, personatge extraordinari que no sé si està per aquí, o no hi està? Ara el veig, ara el veig, molt bé!

Doncs allí ens portava ell, qui fou el meu professor de Ciències Naturals i també professor en la preparatòria prèvia al batxillerat. El mestre Josep Panisello ens portava també a fer classes a la vora del riu, per la descàrrega del canal, canal avall, canal avall, fins arribar al riu. Hi havia un caminet que recordo que vorejava un molí d'oli o quelcom paregut; bé, doncs allí ens portava, a la mateixa platja del riu, i ens donava unes classes magistrals, i sobretot ens donava unes lliçons molt curioses que a tots ens agradaven molt. Jo suposo que gairebé a tothom perquè ens les impartia en català... I una cosa tan normal com és parlar en català aquí, que és la nostra llengua, és la llengua natural i pròpia, la que ens surt a tots. Però, llavors, constituïa un fet relativament excepcional: no tots els capellans, ni tots els professors, ni tots els mestres impartien classes en català, això era un fet inèdit. Josep Panisello, però, ho va fer des del primer moment.

Bé, hi ha d'altres moltes anècdotes per explicar; recordo els partits de futbol, aquí al camp de la Immaculada, ara que tot això ho heu organitzat tan bé, quan les pilotes s'escapaven al canal i les havíem d'anar a buscar amb una espècie de pesca-pilotes. Recordo perfectament quan sortia el barranc de la Vall Cervera, tot brogint, que ens passava pel costat mateix del Col·legi amb una fúria tremenda; recordo els porcs, Pere, al Col·legi es criaven porcs!, i allò feia una olor especial. Una olor de porc que pujava ferotge de cara als interns. Recordo perfectament la fàbrica de la Jesusa, que produïa un cop sistemàtic i atabalador, no sé si ho recordeu, pam!, pam! Sortia amb cada cop una fumera negra i sonava un pam! pam! Permanent. Allò matxucava, encara que al final ja t'hi acostumaves, no?. Recordo algun burro mort que baixava pel canal i el pescaven allí a les comportes de la descàrrega que va al riu. Recordo una nit, a les tres de la matinada -estava jo intern-, quan van pescar un burro mort, Jaume i Ramon, els dos que servien, que estaven allí al Col·legi, i bé, vam estar després una setmana o deu dies menjant unes mandonguilles un xic rares, oi?.

Encara que he fet una mica (potser massa) de broma amb això, penseu que ara ens sobra tot, però en aquells moments, estem parlant dels anys 1958, 59, 60 o 62, no era com ara. Les coses han canviat bastant i per a bé. Per cert, recordo el pagès que baixava de Xerta -al pobre home li havia caigut el burro a Xerta i baixava des d'allí-, i baixava plorant per la vora del canal aixecant els braços al cel i maleint la seva sort, i els altres d'aquí van anar a arregar el burro. Tot un espectacle surrealista el que s'oferia des de les velles finestres del dormitori comunal!

Bé, recordo moltes coses, recordo sessions de cinema en un local que hi havia, potser on està ara l'Associació de Veïns, el Casal, efectivament. Hi havia un cinema antic, on allí vèiem unes pel·lícules molt antigues, i amb abundosos talls de llum i de censura; tots ens moríem, tanmateix, per anar al cinema!; pel·lícules en blanc i negre, de l'any de la cuca i de la picassor! Per a nosaltres, però, allò era extraordinari. Totes aquestes coses m'han fet de Jesús un record, a la fi, absolutament inesborrable.

CONSTITUCIÓ DE L'EMD

Però, avui, estem aquí iniciant, com ha dit el president, la celebració o els actes commemoratius del 10è aniversari de la constitució de l'EMD. La història de l'EMD de Jesús, de l'Entitat Municipal Descentralitzada com a Administració pròpia. Això li agrada molt de recalcar al vostre president i és just que així sigui, perquè realment ho és; després ho veurem, que és així. Sembla que es comenci avui. I ... com comença la singladura?.

Volia fer un recordatori ràpid, que per a molts de vostès resulta innecessari: el dia 22 de març de 1994, ara fa tot just deu anys, el President de la Generalitat signà el decret corresponent proposat pel Departament de Governació, efectivament per la Sra. Maria Eugènia Cuenca, amb la qual, per cert, anys després, quan els estudis de la Comissió Roca, vaig tenir ocasió de contactar. És una persona enormement intel·ligent i molt preparada; ella no formava part de la Comissió d'Experts, però era molt amiga de Miquel Roca, i venia a parlar, i parlàvem amb ella i li consultàvem diverses qüestions. De fet, els acords per a la constitució de l'EMD van començar bastant abans, penso que va ser pel gener del 1992, quan es va constituir una Comissió Mixta, entre el Consell de Barri que hi havia en aquell moment aquí a Jesús i el mateix Ajuntament de Tortosa, amb representació de tots els grups polítics, i els treballs d'aquesta Comissió es van acabar al març del 1993.

Posteriorment, el 4 d'abril de 1993 es va fer una consulta popular, que hi va donar la seva conformitat per amplíssima majoria, i això fou ratificat per unanimitat del Ple de l'Ajuntament el dia 3 de maig de 1993. Després, perquè ja sabeu allò que "*las cosas de Palacio van despacio*", encara va haver de transcórrer gairebé un any fins que el President de la Generalitat va signar el Decret de Constitució, i encara havien de passar tres o quatre mesos, fins al juny, juliol, que formalment es constituís, a la fi, l'Entitat Municipal Descentralitzada, es comencés ja a treballar i a fer les primeres reunions del plenari de la Junta Veïnal.

És curiós el fet que en el programa electoral de tot els partits que concorrien a les Eleccions Municipals de l'any 1991, venia tot just prevista o propugnada la Constitució de l'EMD de Jesús. Per què? Perquè probablement tothom se n'havia assabentat, tothom se n'havia adonat que era necessària, i que tothom desitjava que es fes així.

LES EMD A TORTOSA

Això, curiosament, ha estat una constant històrica, perquè a l'any 1991, això ja succeïa, però si repassem els programes municipals de l'any 1995 i de l'any 1999 i de l'any 2003, que han estat les posteriors eleccions locals que hi ha hagut, veuran Vostès que gairebé totes les forces polítiques que han concorregut a les eleccions al terme municipal de Tortosa presenten com una possibilitat que es constitueixin EMD. No deu ser tan dolent això, o no deu haver donat tan mal resultat la nostra EMD de Jesús, per a què tothom s'apunti a fer EMD, si és que es vol, és clar!.

I tot just en aquests moments sabeu que hi ha un poble dins de Tortosa, un altre nucli separat (Bítem) que ha mostrat la seva intenció i el seu interès per constituir-se com a EMD; a veure com acabarà això!. Però sembla que porten aquesta marxa, o, si més no, han demostrat aquesta intenció. De la mateixa manera que hi ha un altre poble que molt possiblement ho faci a curt termini, donats els resultats d'una sentència que s'ha conegut ara fa pocs dies: em refereixo a Campredó; en aquest sentit també és possible que el nucli o el poble de Campredó demani de constituir-se en EMD.

En definitiva, que el tema de l'EMD és un tema especialment important a tot el terme municipal de Tortosa. El nostre és un terme enormement singular, tant per la seva història com per la seva extensió superficial. Jo, cada vegada que estudio l'evolució del terme, tant històricament com la seva organització administrativa, m'adono -després us en donaré unes xifres- que realment som únics, tortosins, jesuencs, tots en general, som gent bastant rara pel que es veu. No hi ha molta gent com nosaltres a la resta de Catalunya. Tenim una estructura bastant especial des del punt de vista territorial, tant en extensió com en quantitat de nuclis separats, i això fa tot just que les EMD hi tinguin una especial incidència i que puguin gaudir d'un gran paper en el futur de l'administració del territori.

L'article 3.2 de la Llei Reguladora de les Bases del Règim Local diu que també gaudeixen de la condició d'entitats locals, a més dels municipis, les províncies i les illes, les entitats d'àmbit territorial inferior al municipal, instituïdes o reconegudes per les comunitats autònomes, d'acord amb allò previst per l'article 45 de la Llei bàsica. Es tracta, en la terminologia pròpia de la legislació catalana de règim local, de les "entitats municipals descentralitzades".

LA IDENTITAT TERRITORIAL

Una de les qüestions bàsiques per a constituir una EMD, una de les raons essencials, o potser la raó fonamental per la qual cal constituir-ne i és bo constituir-ne, és que existeixi una condició prèvia, *a priori*, i és que hi hagi un sentiment clar **d'identitat territorial**. No té sentit constituir EMD, encara que tinguin una certa lògica des del punt de vista de la descentralització administrativa, o fins i tot del funcionament administratiu, si realment no

existeix un sentiment d'identitat territorial, i a Jesús ha existit sempre aquest sentiment, per això fóreu la primera EMD a constituir-vos.

El sentiment d'identitat territorial ja està definit per alguns sociòlegs. Concretament Berger i Luckmann (1988), en *La construcció social de la realitat* (Barcelona, Herder), parlen d'allò que s'entén per "identitat territorial". És un sentiment, diuen aquests sociòlegs, de pertinença a una col·lectivitat, de formar part d'un grup social i ésser reconegut com a tal pels seus membres. El grup constitueix un "nosaltres" davant dels "altres". Segons Berger i Luckmann, la identitat és un fenomen que sorgeix de la dialèctica entre l'individu i la societat, o sigui, és un producte social. La societat té la seva història i en el seu decurs sorgeixen identitats concretes, però alhora aquesta història està feta per individus amb unes identitats personals determinades.

Que vull dir amb tot això?. Doncs que si no existeix aquesta identitat territorial, que en el cas de Jesús és claríssima, si no existeix una identitat territorial d'un àmbit territorial superior, com poden ser les mateixes Terres de l'Ebre, darrerament a les quals es podien aplicar aquests mateixos criteris, si no existeix una identitat territorial superior (en aquest cas és Catalunya de manera evident), tampoc té raó d'ésser parlar d'un territori.

En aquest sentit, el cas de la divisió provincial d'Espanya de l'any 1833 propugnada pel ministre liberal Francisco Javier de Burgos resulta prou significatiu. Jo, si més no, tinc la sensació que quan dos amics que són del país, de la nostra nació catalana, es troben a París, per posar un exemple, i un és de Tarragona i l'altre és d'Alcanar, no s'abracen i diuen: "Escolta, som tarragonins!"; es diuen: "som catalans!", encara que siguin d'Aldover i Xerta. Se senten catalans, per què? Perquè la província, i aquí podríem parlar-ne molt extensament, no és pas una divisió administrativa que hagi estat assumida d'antuvi al nostre país. Això ni és bo ni és dolent, simplement es tracta d'una realitat constatable. Hi ha d'altres regions de l'Estat espanyol, altres comunitats autònomes, que sí que tenen aquest sentiment d'identitat provincial. A Andalusia, per exemple. el tenen prou arrelat; els cordovesos ho tenen molt clar: un cordovès no es barrejarà mai amb un sevillà, són coses diferents. Aquí no, no el tenim, per això és important que quan es facin divisions administratives, i quan s'atorga categoria d'estatus (*statu quo*) administratiu a uns territoris o a uns altres, es tingui molt en compte el criteri d'identitat territorial i del sentiment popular.

Quan vam començar a elaborar l'informe d'ordenació territorial, conegut com a Informe Roca -després en parlarem més a bastament-, al qual s'ha referit abans el President, vam partir d'uns temes bàsics, i vam parlar també de les Entitats municipals descentralitzades. Vam dir concretament, en un dels documents inicials, que caldria definir més i reforçar-ne el paper, no pas com a prestadores de serveis públics (no es tracta de ressuscitar ajuntaments sota una altra forma), sinó com a elements representatius dels municipis fusionats. Aquesta és una altra qüestió, perquè a l'esmentat Informe propugnàvem la fusió de municipis; d'això també en parlarem una mica després. I tot això amb

la finalitat que hi hagi alguna mena d'Institució, en aquest cas l'EMD, que reculli els principals senyals d'identitat del poble: escut, festa major, patró o patrona, bandera, pubilla; i que sigui receptor de tot allò que pugui generar la comunitat des del punt de vista associatiu, cultural, etc., que no té per què perdre's si existia prèviament, i també, en tot cas, com a oficina municipal prestadora de serveis, des del punt de vista físic, a l'abast del veïnat. Però aquesta és una segona qüestió que res tenia a veure amb la identitat territorial estricta.

LA LEGISLACIÓ APLICABLE DE RÈGIM LOCAL

Abans de parlar del futur -perquè no oblidéssim que el títol de la conferència d'avui és "Futur de les EMD en l'Ordenació Territorial de Catalunya"-, a mi m'agradaria fer una pinzellada ràpida sobre quin és el present. Això és molt important, perquè per saber on hem d'anar a parar hem de partir sabent en quina situació ens trobem.

A la resolució d'aquest problema s'interfereixen, al llarg de la història i també actualment, dos nivells que hem de diferenciar en l'anàlisi de les solucions legals. D'una banda existeix la realitat social mateixa que pugna per ser reconeguda, per tenir un reconeixement i una traducció político-administratiu en el govern municipal, en la mesura que ja existeix un nucli de població amb identitat pròpia. D'altra banda, hi ha la política legislativa dirigida a definir i a imposar un model d'organització municipal.

Quan hi ha aquesta identitat és produeix això. Probablement, l'origen del problema es produeix a les Corts de Cadis quan, sobre l'exemple racionalista i centralista francès, s'identifica "municipi" amb nucli de població de determinades característiques i es fixen els requisits mínims perquè un poble que ja existeix pugui constituir efectivament un municipi. El criteri d'uniformitat al model així adoptat comporta que, allà on la població s'assenti sobre el territori de manera dispersa, el municipi sigui una agrupació de nuclis que no reuneixen aquells requisits considerats aïlladament. D'aquí arrenca tota la qüestió que des d'aleshores s'arrossega, de com s'articula la configuració plural real en la configuració legal unitària de la corporació municipal. La solució tradicional -s'hi ha referit una mica abans el president- en la nostra legislació espanyola de Règim Local a aquesta tensió intramunicipal (dintre del municipi) entre unitat i pluralitat dels diferents nuclis, especialment en els municipis polinuclears, especialment a partir de les lleis de 1883 i de 1845 (ja al segle XIX és va legislar sobre aquestes qüestions) ha consistit en una subordinació total de l'Entitat Menor al municipi matriu.

Tanmateix, paral·lelament i també des del principi, la nostra legislació local ha mirat de reconèixer al nucli-entitat menor una certa limitada entitat político-administrativa. Al 1823 es va crear ja la figura de l'alcalde pedani (fixeu-vos-en que és prou antic això) i que encara coneixem com a simple delegat del centre a la perifèria municipal. Per tant, els Ens Menors, les Entitats locals menors, en el sentit que expressa la mateixa Llei de bases de l'estatut del règim local, sorgeixen en el nostre sistema, no com a instàncies d'articulació democràtica

interna de baix cap a dalt, sinó de dalt cap a baix, com a fórmules de reconeixement d'un fet social real.

La inflexió, en aquest sentit, és produït al tercer terç del segle XIX, concretament al 1877, quan és reconeix l'existència de pobles dins dels pobles, com a Municipis: pobles amb interessos peculiars. Però, aquí una altra vegada -i aquesta és una constant de necessària consideració en la valoració històrica de la situació actual-, influeix el model municipal francès per mitjà de la idea d'identificació d'allò local amb una associació per als afers domèstics, determinant el reconeixement al nucli separat de capacitat únicament per a l'administració dels seus béns i, en definitiva, per a la solució dels seus problemes interns o peculiars. Aquesta darrera és justament la idea que ha governat el municipalisme espanyol fins al 1985, encara que, a partir del darrer terç del segle XX, l'organització del nucli separat és democràtica, i sorgeix la Junta elegida per la població assentada en aquest. Després -anem seguint la seqüència històrica-, l'any 1924, aquella organització rep ja la denominació d'Entitat Local Menor, és a dir, és la primera vegada que apareix definida pràcticament com la definim ara. Tot això sense trencar, en cap moment, el principi de subordinació i integració al municipi matriu.

Quina és la solució que dóna, ja dins del segle XX, la Llei estatal 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local, a la qual també s'ha referit el President? Bé, s'hi poden ja establir o bé s'hi estableix uns mecanismes per a institucionalitzar els Ens Locals, i els Ens Locals Menors. En aquella llei, els nuclis separats poden ser o no institucionalitzats com a tals.

En el primer cas, la qüestió presenta dos aspectes: d'una banda, la participació político-administrativa de la població en els problemes peculiars del seu mateix nucli, i, de l'altra, la participació d'aquest com a tal en la vida del municipi en el seu conjunt. El text legal no aborda expressament ni directament cap dels dos aspectes, a conseqüència del model d'autonomia local que adopta, que té la seva concepció medular, tot just, en l'autoorganització municipal. Així, doncs, la solució queda condicionada, en la Llei, a la configuració interna del municipi, per pertanyent a l'espai on aquest és capaç de dotar-se (a partir i pel que fa a l'organització determinada com a bàsica i precisada per la legislació autonòmica) d'una "constitució" pròpia: el reglament orgànic municipal (ROM), que, en el cas de Tortosa fou aprovat en sessió plenària de l'11 de novembre de 1985. Es tracta, per tant, d'una qüestió que, en el règim local bàsic vigent, depèn de la capacitat organitzativa i configuradora que se li reconegui en l'esmentat reglament.

En el segon cas, els nuclis separats, segons la Llei bàsica de règim local de l'any 1985, que és una llei estatal (arts. 3.1.a i 45), es defineixen com a Entitats Locals d'àmbit territorial inferior al municipal, i, segons la legislació municipal catalana, que naix dos anys després dins del conjunt de les famoses quatre

Lleis d'organització territorial del Parlament de Catalunya¹, és a dir, a l'any 1987, amb les mateixes qualificacions i competències, però amb el nom diferent. La llei catalana, insisteixo, les anomena Ens Municipals Descentralitzats, que és efectivament allò que tenim aquí, a Jesús. Tenen, per tant, personalitat pròpia diferenciada de la del municipi i s'intueixen i funcionen amb la denominació tradicional "...per a l'administració descentralitzada de nuclis de població separats...".

La participació de la població en l'administració d'aquest ens, d'acord amb la mateixa llei, s'articula prenent com a base la solució ordinària de democràcia representativa, llevat de la solució de consell obert o democràcia directa, que té lloc també a les eleccions locals per als municipis de menys de 100 habitants. A partir de 100 habitants, com és el cas claríssim de Jesús, tenim la democràcia representativa, que vol dir que el poble vota uns representants que alhora el governen. Exactament igual com succeeix en el cas del municipi. Aleshores entren en joc una sèrie de determinacions del règim bàsic definit per la llei de 1985 (art. 45). Bé, tot això, la Llei municipal catalana del 1987 ho respecta perfectament.

El problema rau més aviat en el fet que probablement aquelles determinacions bàsiques (quant al fet que es refereixen a la forma de designació dels membres de l'òrgan col·legiat de control de l'entitat, d'acord amb els resultats de les eleccions municipals en la secció o seccions constitutives de la circumscripció per a l'elecció de la persona que ha d'investir l'òrgan unipersonal executiu) potser van poder-se qualificar com a extralimitació del legislador de règim local, ja que -en versar sobre matèria, si no clarament i exclusivament electoral, sí fronterera amb aquesta- s'havien d'haver establert mitjançant la corresponent llei orgànica. Des d'aquesta perspectiva, el contingut del règim local és qüestionable, perquè ni tan sols considera pertinent l'elaboració directa de la regulació, i remet aquesta elaboració, d'acord amb la mateixa lògica del règim local, a la llei autonòmica de desenvolupament.

Sortosament, el problema descrit quedà al seu moment solucionat per la mateixa Llei orgànica de règim electoral (art. 199), en disposar el lliurament de la regulació d'aquesta qüestió a la legislació de règim local, donant-hi d'aquesta manera una cobertura suficient.

LES RELACIONS INTERADMINISTRATIVES

Crec que el més important, però, és el fet de destacar que les possibilitats de participació en l'administració de l'entitat menor no es redueixen de cap manera a allò ja exposat, és a dir, als òrgans previstos expressament a la llei de 1985 i regulats a la legislació autonòmica (en el nostre cas, a la Llei 8/1987, municipal

---

¹ Es tracta de la Llei 5/1987, de 4 d'abril, del règim provisional de les competències de les diputacions provincials; la Llei 6/1987, de 4 d'abril, sobre l'organització comarcal de Catalunya; la Llei 7/1987, de 4 d'abril, per la qual s'estableixen i regulen actuacions públiques especials en la conurbació de Barcelona i en les comarques compreses dins la seva zona d'influència directa i, per últim, la Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya.

i de règim local de Catalunya). Cal entendre, al nostre parer, que l'esquema organitzatiu implantat per la Llei bàsica del 1985 -basat, com és conegut, en la distinció entre òrgans necessaris i complementaris- regeix no només en l'àmbit municipal, sinó també en l'inframunicipal considerat. Conseqüentment, el municipi, per mitjà del seu propi reglament orgànic, pot actuar sobre l'organització de les seves entitats locals menors dotant-les amb òrgans complementaris. En la mesura que la legislació de règim local catalana no n'ha afegit a la regulació orgànica bàsica cap de pròpia sobre organització complementària que pogués limitar la capacitat organitzativa municipal, el marc legal en el qual es pot moure el ROM del municipi esdevé prou ampli. Cal prendre esment, doncs, de les possibilitats notòries que tenen els municipis, ja que aquests, amb la junta veïnal, poden crear òrgans de participació directa dels ciutadans.

El sistema de relacions, i això també és important, que determinen aquestes lleis, entre l'Entitat Municipal Descentralitzada i el Municipi, s'estableix per l'articulació de la vida administrativa interior d'aquest municipi. Es tracta, no cal dir-ho, de veritables relacions interadministratives. Aquest fet el reconeix clarament la Llei, com a mínim en la hipòtesi considerada d'institucionalització del nucli separat com a entitat local, el cas de Jesús, en el municipi de Tortosa. És a dir, s'estan relacionant dues administracions.

Bé, aquesta és una qüestió important perquè aclareix després moltes de les qüestions referides especialment a les competències, al finançament i a les mateixes relacions i potestats que tenen aquestes dues administracions locals per tal d'exercir les seves competències en la vida administrativa. De tota manera, queda clar, tant en la Llei bàsica del 1985 com en la catalana del 1987, que s'estableix una tutela de l'ens menor per part de l'ens municipal. Per exemple, aquest fet es palesa en la necessitat de ratificació per part de l'ens municipal de certes qüestions que es refereixen, per exemple, a la disposició de béns patrimonials, a l'expropiació forçosa, i a la sol·licitud de crèdits; bàsicament són aquestes tres qüestions en les quals l'Entitat Municipal Descentralitzada ha de sotmetre's a l'aprovació de l'ens superior, que en aquest cas és l'ajuntament central.

Tanmateix, tot respectant aquesta norma que estableix la legislació actual (les dues lleis que ens afecten) i que resulta ben poc limitativa o restrictiva, és evident, segons diuen els tractadistes del dret administratiu, que el reglament orgànic de cada municipi, sobre la base del principi general de l'organització administrativa descentralitzada (això està previst perfectament també a la Llei de bases de règim local, al seu article 6.1) i de l'esquema general de relacions interadministratives del mateix règim local bàsic, podria fixar un esquema propi d'articulació interna entre els òrgans de l'ens menor i els generals del municipi matriu.

Això caldria explorar-ho més, perquè, per exemple en el nostre cas de la dicotomia Jesús - Tortosa, és evident que aquesta via no està exhaurida. En el cas de les relacions de la vostra Entitat amb l'Ajuntament de Tortosa caldria

aprofundir-hi més, perquè es podrien aconseguir segurament més competències. D'això en parlarem més endavant, però també és convenient que hi hagi una més bona relació; no solament política, que això és una altra història, sinó més bones relacions de coordinació administrativa i funcional entre ambdós ens locals.

LES COMPETÈNCIES

El problema de les competències, sens dubte, ja és més complex. En el nostre règim local ha influït, com ja s'ha dit, el model francès, que tendeix a circumscriure el govern local als temes peculiars o domèstics propis de la comunitat veïnal, sense afectar els afers pròpiament públics o estatals. Les competències locals apareixen, d'aquesta manera, limitades per la idea francesa del "domini natural" (les qüestions locals per naturalesa), concepte aquest que pressuposa la negació als ens locals de la condició plena d'estructures del poder públic. Les qüestions locals són d'índole menor, en correspondència amb la naturalesa associativa del món local, i en flagrant contradicció amb la conceptualització d'Alexis de Tocqueville² que es preguntava: "Com poden els nostres polítics afrontar i resoldre els greus problemes que afecten la humanitat si abans són incapaços de solucionar els que afecten la seva ciutat, el seu barri o el seu carrer?". Altrament, als ens locals només se'ls confia temes pròpiament públics (estatals) per la via de la delegació, i no a l'ens sense més (amb possibilitat d'intervenció de tots els seus òrgans), sinó precisament al seu òrgan unipersonal executiu, l'alcalde-president de la Corporació, les característiques del qual es presten més fàcilment a una incardinació expedita de l'administració local (quant a administració estatal, indirecta via delegació) a l'administració general de l'Estat. De fet, la Llei bàsica del 1985 trenca decididament amb la inèrcia d'aquest model.

Si es conjuminen totes aquestes reflexions, és evident que les possibilitats de participació en el govern intern per part de la gent del nucli separat, i des d'aquest en el govern general del municipi, depenen de la distribució interna que faci el mateix municipi de les competències que tingui en cada moment per mitjà del seu propi reglament orgànic. És a dir, que és el Reglament Orgànic Municipal el que té un paper fonamental per a fixar aquestes relacions. A la pregunta de quin és el paper reconegut per un municipi com el de Tortosa als seus nuclis separats -tant si aquests són mers fets socials articulats dins del govern municipal mitjançant fórmules diverses com ara els anomenats Consells de Barri de Campredó, Vinallop, els Reguers i Bitem o, ben al contrari, veritables ens locals menors dotats d'organització pròpia com l'Entitat Municipal Descentralitzada de Jesús-, la definida com a necessària o també una altra complementària, sols es pot respondre des de la distribució interna de competències al llarg de l'organització municipal central, desconcentrada i descentralitzada.

---

² Escriptor, polític i estadista francès (1805-1859). Fou vicepresident de l'Assemblea Nacional en 1849 i ministre d'Afers Exteriors.

La Llei bàsica actual afirma -em refereixo a la Llei de l'any 1985- que les competències que poden assumir els ens locals menors, les Entitats municipals descentralitzades, són les que no reté l'organització general del govern del municipi matriu, cosa que, per cert, és la solució tradicional adoptada pel nostre dret local, pel dret local espanyol: deixar les competències que no assumeix un òrgan determinat perquè les pugui assumir l'altre.

La Llei municipal de Catalunya, en el seu article 79.1.d, atribueix a l'ens menors, entre d'altres competències, l'execució d'obres i la prestació de serveis de competència municipal d'interès exclusiu de l'Entitat, quan no vagin a càrrec del municipi o de la comarca respectius, cosa que fa la impressió que es tracta de col·lectivitats totalment diferents. Aquestes competències, doncs, les pot assumir perfectament l'EMD. I, a més, sembla que incideix igualment en la mateixa perspectiva quan garanteix a l'entitat menor "plena autonomia per a l'administració del nucli de població" (art. 80.3) i autoritza el municipi per a delegar-li competències pròpies (aquesta circumstància es produí fa poc temps a l'EMD de la Canonja, a la nostra província de Tarragona i amb prou amplitud, entre aquella EMD i el municipi capital) amb la mateixa garantia: la de la necessitat d'acceptació de la delegació, reconeguda a aquell quan és el destinatari de la mateixa operació (art. 79.2). Com també prescriu, a fi de contenir el fenomen de la segregació municipal i fomentar el de la fusió, que la integració d'un municipi en un altre no ha de dificultar la continuïtat en la gestió del serveis implantats. En definitiva, que les possibilitats que tenen les EMD són molt grans i importants i estan més justificades, evidentment, com més població tenen.

Els articles que regulen les entitats municipals descentralitzades van del 79 al 83 del Text refós de la Llei municipal catalana; els articles 79 i 80 estableixen el procediment i els requisits que cal acomplir per a la creació d'una entitat d'aquesta naturalesa. Aquests articles diuen coses certament interessants, però abans de parlar-ne més, hauríem de fer una reflexió sobre què succeeix a Catalunya en general.

A Catalunya, hi ha poc més d'una cinquantena d'entitats municipals descentralitzades, tres de les quals (solament tres de les quals) tenen una població superior als 3.000 habitants. Abans ja les hi ha esmentades, tot just per una altra raó, el Sr. Panisello: Valldoreix, la Canonja i Jesús. Aquesta xifra de població és molt superior a la de la majoria dels nostres municipis, força superior. Fixeu-vos que, a nivell d'Estat, i aquesta és una dada important, el nombre d'aquestes d'EMD està comprès entre tres i quatre mil, de les quals més de dues mil es troben situades a la Comunitat Autònoma de Castella i Lleó, per tota una sèrie de qüestions històriques. Es tracta, per tant, d'un fenomen que no es pot ignorar, però aquesta cinquantena d'EMD, sobre nou-cents quaranta-quatre municipis que tenim actualment a Catalunya, representa poc més d'un 5%. I, en canvi, a l'Estat, les entre tres i quatre mil EMD que hi ha, sobre un total de vuit mil cent-quatre municipis, representen més del 40%. Això vol dir que a Catalunya tenim moltes menys EMD de les que tenen, en xifres relatives, al conjunt de l'Estat espanyol.

Aquí es podrien apuntar algunes raons històriques, evidentment en el cas de Castella i Lleó, que és un cas molt específic. Però, no succeeix això també a tot l'Estat uniformement; tanmateix, la realitat és aquesta. Cal pensar també que els antecedents històrics de les EMD, com ja hem apuntat, estan en la legislació espanyola de règim local del segle XIX a la qual ens hem referit abans, que disposava que aquells pobles que, sense constituir un municipi, fossin titulars de béns, drets o propietats, havien de disposar de l'organització necessària per administrar-los. Aquesta és una primera motivació que explica la institucionalització d'aquestes entitats. I, a partir d'aquí, van començar a crear-se les entitats locals menors. Es tractava, en definitiva, de fer compatible el procés de formació del mapa municipal -que implicava, en força casos, l'agregació de diversos nuclis de població en un mateix municipi- amb el respecte als drets de propietat que molts pobles o comunitats de veïns tenien sobre les pastures, els boscos o altres béns.

Les primitives entitats locals menors, per tant, tenien com a objectiu principal oferir una fórmula d'administració dels béns propis d'un poble, que està integrat, per a la resta de qüestions pròpies del govern local, en un municipi d'àmbit superior. Actualment, aquesta encara és la raó de ser de força entitats locals menors o entitats municipals descentralitzades. Però, per aquí van començar.

Més endavant, no gensmenys, va sorgir un segon motiu que portà, principalment a mitjans del segle XX, a la creació de la major part d'aquest tipus d'entitats que existeixen actualment. Es tractava del fet que la legislació de règim local va començar a preveure la conversió en entitats locals menors d'aquells municipis que s'agregaven a un municipi veí; és un tema també interessant, i que no té res que veure amb la primera consideració: s'ha anat produint d'una manera progressiva, però en aquests dos segles ha tingut lloc un procés de reducció del nombre de municipis al llarg de les darreres dècades, tant a Catalunya com a la resta d'Espanya, que ha anat acompanyat de la creació d'un bon nombre d'entitats locals menors, amb la finalitat de permetre un cert àmbit d'autoadministració i de reconeixement de la identitat territorial per a aquells municipis que eren estimulats o forçats a agregar-se a un altre; a aquest fenomen ens referíem abans. Doncs bé, la legislació actual encara preveu aquesta possibilitat, i l'Informe Roca, al qual ens referirem immediatament, la potencia i la propugna d'una manera explícita.

Aquesta segona raó d'ésser de bona part de les entitats municipals descentralitzades fa que no es limitin a l'administració dels béns propis, sinó que, a més, assumeixin la gestió d'altres obres i serveis de competència municipal, a banda de les funcions de representació general dels interessos de la col·lectivitat respectiva. Per tant, les entitats municipals descentralitzades esdevenen, com indica el seu nom, institucions per a descentralitzar activitats i funcions diverses del municipis en aquells casos en què hi ha circumstàncies que així ho justifiquen.

La creació d'entitats municipals descentralitzades ha de ser acordada per decret de la Generalitat, tot seguint el procediment previst per la legislació de Règim Local, que dóna molta importància a l'audiència a l'ajuntament i a la població afectats. Sobre això hi ha l'article 79 del Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya (Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril), decret relativament recent al qual s'ha referit el president Panisello abans, també parlant del nombre de persones que podien constituir la Junta Local, que diu (art. 79.1) que la iniciativa correspon indistintament a la majoria del veïns interessats o a l'ajuntament corresponent. Que, en el primer cas, l'ajuntament central ha d'adoptar l'acord en el termini de dos mesos a comptar des de la presentació de la petició en el registre municipal; que l'acord municipal sobre la constitució de l'entitat municipal descentralitzada ha de determinar les competències, ja d'entrada, que, d'acord amb l'article 82 de la mateixa llei, ha d'assumir l'entitat i el sistema de participació en els ingressos de l'ajuntament. Cal, doncs, que aquests aspectes estiguin determinats amb claredat des del començament. L'acord s'ha de sotmetre al tràmit d'informació pública per un termini no inferior a seixanta dies; un cop transcorregut aquest termini, s'ha de trametre al Departament de Governació i Relacions Institucionals, juntament amb la resolució de les al·legacions presentades, la qual s'ha d'adoptar amb el mateix quòrum establert per l'article 114.2.b) de la llei. També cal fer la tramesa quan l'expedient s'ha iniciat a instància dels veïns, encara que l'acord municipal no hi sigui favorable.

S'estableix, doncs, tot el procediment que s'ha de seguir per a la constitució de l'EMD. Més endavant (79.1.d) s'assenyala que l'entitat ha de comptar amb un òrgan unipersonal executiu d'elecció directa, que en aquest cas és el senyor Pere Panisello, i amb un òrgan col·legiat de control. L'òrgan unipersonal està elegit per elecció directa i pel sistema majoritari, i l'òrgan col·legiat és la mateixa Junta Veïnal. Tot això un cop acabat el procediment que estableix l'article 81 d'aquesta llei.

Endemés, cal observar una cosa molt curiosa, i és que no es pot constituir com a EMD (79.2) el mateix nucli de població on té la seu l'ajuntament, la qual cosa té una lògica aclaparadora. Imagineu-vos que algú o altre digués per exemple: escolti, tota la part esquerra del riu Ebre, l'altra banda d'on estem ara, anem a constituir-la en una EMD, i l'Ajuntament situat allà al bell mig... Doncs no, és clar. Demanen que l'EMD no albergui l'ajuntament, la qual cosa sembla bastant lògica.

Com a exemple, en aquest sentit cal fer esment d'allò que ha succeït a Sant Pere de Ribes i a les Roquetes, amb dotze mil habitants, i que tenen tot just el mateix nombre de regidors que tenim nosaltres a l'Ajuntament de Tortosa, vint-i-un. En aquests moments està en tràmit la constitució de l'EMD de les Roquetes i la discussió en el Ple Municipal necessita dues terceres parts del vot favorable dels regidors, és a dir, en aquest cas catorze. El Partit Socialista que en té dotze, hi està d'acord, o sia que, per poc ajut que trobin a l'oposició, doncs ja tindrien els catorze que necessiten. Després, una vegada aprovada pel

plenari municipal, s'ha d'enviar la petició a la Generalitat, i, un cop aprovada per aquesta, tornarà a ser ratificada pel Ple.

Les entitats municipals descentralitzades basen la seva organització, com ja hem assenyalat, en un òrgan unipersonal executiu d'elecció directa pels veïns (president de l'entitat) i en un òrgan col·lectiu de control (junta de veïns). El president i la junta tenen el mateix tipus d'atribucions que en un ajuntament corresponen, respectivament, a l'alcalde i al ple, en relació, òbviament, amb les competències efectives de l'entitat. De totes maneres, el caràcter no electiu dels vocals dóna una preeminència política absoluta al president de l'entitat.

La legislació de règim local atribueix a les entitats municipals descentralitzades algunes de les competències municipals bàsiques, a més de les que hi puguin ser delegades per l'ajuntament respectiu. En el cas d'aquelles entitats municipals descentralitzades constituïdes per tal de substituir un municipi que s'ha suprimit (el cas contemplat, per exemple, a l'Informe Roca", en el qual, com ja he dit, vaig tenir l'honor de participar personalment), les entitats poden exercir totes les competències que té atorgades efectivament l'ajuntament que substitueixen.

En el cas de Jesús, cal tenir present que -en general, en el cas de qualsevol entitat municipal descentralitzada- aquests ens locals no poden tenir impostos propis, tal com està la legislació actual, ni tampoc participació en els tributs de l'Estat. Aquest és un tema molt important, perquè per als ajuntaments constitueix una entrada important de diners o recursos; molt més, per exemple, que els que venen de la comunitat autònoma, si més no, ara com ara.

Així, doncs, pel que fa als impostos, les entitats municipals descentralitzades no poden tenir-ne. Sí que poden, en canvi, participar en els tributs del seu municipi en la proporció i els requisits que fixi la legislació autonòmica. Els pressupostos de la Generalitat també preveuen una modesta participació d'aquestes entitats en el Fons de Cooperació Local; concretament la participació actual es xifra a Catalunya en 250.000 euros per a les cinquanta-tres EMD que tenim aquí, cosa que els surt a una mitjana de 5.000 euros per a cadascuna; el que passa és que els criteris de repartiment (fixats per la mateixa Llei de Pressupostos) no són estrictament iguals per a cada EMD, sinó que ho són tenint en compte el nombre d'habitants.

A banda d'aquestes participacions, els recursos propis de què gaudeixen aquestes entitats són el fruit dels seus béns, és a dir, de l'alienació dels seus béns patrimonials i de les taxes, preus públics, contribucions especials i quotes d'urbanització. Concretament, podem observar el Pressupost General aprovat per aquesta EMD de Jesús per a l'exercici 2004, i el podem comparar amb les mateixes xifres previstes o consignades inicialment per al 2003. Pel que fa a això, vegem el següent quadre:

PRESSUPOST

ESTAT D'INGRESSOS

		2003	2004
CAPÍTOL	DENOMINACIÓ	PREVISIONS INICIALS (euros)	PREVISIONS INICIALS (euros)
I	Impostos directes	0,00	0,00
II	Impostos indirectes	0,00	0,00
III	Taxes i altres ingressos	118.010,00	122.210,00
IV	Transferències corrents	500.856,00	540.311,50
V	Ingressos patrimonials	1.000,00	1.000,00
VI	Alienació d'inversions reals	0,00	0,00
VII	Transferències de capital	182.184,06	169.084,06
VIII	Variació d'actius financers	0,00	0,00
IX	Variació de passius financers	6,00	6,00
Total ingressos		802.056,06	832.611,56

ESTAT DE DESPESES

CAPITOL	DENOMINACIÓ	CRÈDITS INICIALS (euros)	CRÈDITS INICIALS (euros)
I	Despeses de personal	340.345,00	366.034,92
II	Compra de béns i de serveis	244.315,00	262.022,80
III	Despeses financeres	24.575,00	17.550,00
IV	Transferències corrents	10.423,00	16.806,00
VI	Inversions reals	160.483,78	147.483,56
VII	Transferències de capital	0,00	0,00
VIII	Variació d'actius financers	0,00	0,00
IX	Variació de passius financers	21.914,28	22.714,28
Total despeses		802.056,06	832.611,56

Així, quant a les competències, que és una qüestió certament important, la Llei, en el seu article 82 (Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya) ja especifica quines són. No ho farem exhaustiu, però són, bàsicament: la vigilància dels béns públics de la mateixa EMD, la conservació i administració del patrimoni, inclòs el forestal, i la regulació de l'aprofitament dels seus béns comunals, l'enllumenat públic i la neteja viària, l'execució d'obres i la prestació de serveis de competència municipal d'interès exclusiu per a l'entitat (quan no són a càrrec del municipi respectiu, o de la comarca), l'ordenació del trànsit de vehicles i de persones, la conservació i manteniment dels parcs i jardins, així com també el patrimoni artístic, i les activitats culturals i esportives.

L'article 82 esmentat s'estén en totes aquestes consideracions, però també diu una altra cosa. Aquestes competències són pròpies de l'EMD i cal reconèixer-les com a tals, però a l'article 82.2 i 82.3, la Llei afegeix encara una altra cosa, quan diu que "l'ajuntament pot delegar en l'entitat les altres competències que

permeten un exercici descentralitzat" (us asseguro que aquestes són moltes) com també que "...per a fer efectiva la delegació cal l'acceptació de l'Entitat Municipal Descentralitzada". Només faria falta que l'Ajuntament digués a l'EMD: agafin vostès aquestes competències, tant si els agrada com si no!. És absolutament lògic, doncs, que tinguin dret a acceptar-les. I també diu la Llei que si l'entitat municipal descentralitzada es crea en virtut de fusió o d'agregació de municipis -en parlarem d'això immediatament- pot prestar els serveis que gestionava abans el municipi extingit. Aquí tornem una altra vegada a la doctrina del segle XIX, en què es creen precisament les EMD per tal d'administrar els béns que ja tenien.

Finalment, cal tenir en compte que les entitats municipals descentralitzades tenen una autonomia limitada, ja que encara que tenen capacitat per administrar els seus interessos sota la seva responsabilitat, necessiten que l'ajuntament ratifiqui els seus acords sobre disposició de béns patrimonials, operacions de crèdit i procediments d'expropiació forçosa.

LES EMD I L'INFORME ROCA

Arribats a aquest punt, hauríem de fer una reflexió: mentre el nostre mapa municipal es caracteritzi pel seu elevat grau de fragmentació, ni hi ha gaire lloc, ni tampoc gaire justificació, per a la constitució de noves EMD. Altrament, si en algun moment prosperessin propostes de supressió dràstica del nombre de municipis (com ha succeït darrerament en alguns països europeus), la figura de l'EMD, en definitiva, podria contribuir a compensar els efectes centralitzadors d'una mesura d'aquestes característiques. I sobre això, l'anomenat "Informe Roca" (*INFORME SOBRE LA REVISIÓ DEL MODEL D'ORGANITZACIÓ TERRITORIAL DE CATALUNYA*) s'estén exhaustivament.

Després de feta tota aquesta introducció, per a fixar exactament en quina situació ens trobem, parlarem *in extenso* de l'Informe Roca. Què diu l'Informe Roca al respecte?: l'Informe Roca en diu moltes coses. Vull recordar aquí que el va elaborar una Comissió d'experts que va nomenar directament el Parlament de Catalunya a instància dels diferents grups polítics, i que es va constituir el 3 d'abril de l'any 2000. Es tractava de 8 persones, 7 vocals i 1 president, que era Miquel Roca Junyent. Les altres persones eren, evidentment, geògrafs, demògrafs, juristes i jo mateix, en aquest cas, com a enginyer i economista.

L'Informe Roca va desenvolupar un treball eficaç que va durar des del 3 d'abril del 2000 fins als primers dies de gener del 2001. Encara que l'Informe està signat el 22 de desembre del 2000, el fet és que hi vam estar treballant fins al gener de 2001. És a dir, que allò va durar nou mesos: va ser un autèntic procés de gestació humana. Quan va sortir a la llum pública, molta gent es va escandalitzar: "Això", deien, "no es farà mai!". "És utòpic i gairebé impossible de portar a la pràctica...!".

La qüestió dels municipis va ser la més conflictiva de tot l'Informe, perquè realment allò que toca de més a prop a la gent és el factor municipal; les

qüestions que tenen un abast territorial superior es van dissolent amb la distància geofísica. Hi havia un savi grec (un dels famosos set savis de Grècia), no recordo qui era ara mateix, que va dir una cosa semblant a que "un se sent essencialment nacionalista d'aquell territori que abasten els seus ulls"; després, tota la resta de territoris o espais ja són, més o menys, entelèquies de tipus intel·lectual o filosòfic. És clar que els mitjans de transport en aquells moments, i també de comunicació i telecomunicació, eren bastant inferiors dels que tenim avui en dia. Hi ha, però, altres sentiments, evidentment d'entitat territorial, que ens generen avui en dia un àmbit espacial més ampli; tots i totes ho sabem, no?

D'aquesta manera, l'Informe Roca feia propostes avançades sobre les qüestions municipals, feia propostes interessants sobre les qüestions comarcals i feia també propostes bàsiques sobre les qüestions nacionals. I les qüestions nacionals, potser precisament perquè són les més llunyanes des del punt de vista de la distància física, són les primeres que la gent, més o menys, està disposada a assumir sense massa problemes. Catalunya s'ha de dividir en set regions o vegueries-províncies; per cert que això no ho deia l'Informe Roca, això ho diuen ara que ho deia l'Informe Roca, que és quelcom ben diferent. Jo, particularment, en el meu llibre titulat *L'organització territorial en vegueries: un model racional per a Catalunya* (Institut d'Estudis Dertosenses, Tortosa, 1991) ja ho vaig proposar així. L'Informe Roca, nogensmenys, no parlava de set vegueries sinó de sis, amb una atenció especial a l'Alt Pirineu-Vall d'Aran, cosa que, per cert, coincidia amb les que proposà, en el seu moment, el Pla Territorial General de Catalunya³, no ho oblidéssim.

El Partit dels Socialistes de Catalunya també propugnava la divisió de Catalunya en set regions o vegueries. Hi havia altres partits que no tenien clar tampoc la qüestió de la *veguerització* de Catalunya, i parlaven de constituir una província única. Jo recordo que en els primers debats que vàrem tenir en el si de la Comissió Roca, hi havia membres rellevants de la mateixa que, amb arguments molt potents, estaven per no fer vegueries, ni moltes ni poques, sinó per no fer-ne cap; simplement, volien fer de Catalunya una província única. Després van anar fent marxa enrera en aquest sentit. Perquè, en definitiva, una política o un informe d'aquesta transcendència per al país, que fan set o vuit persones, ha de ser fruit del consens.

He de confessar, per cert, que al si de la Comissió tampoc es veia clar, d'antuvi, la divisió de Catalunya en sis vegueries, sinó més aviat en cinc: únicament es particionava l'actual província de Barcelona en l'àrea metropolitana i les comarques centrals, mentre que les Terres de l'Ebre no es proposaven com a tals; es tractaria, doncs, d'un altre cas semblant al de l'Alt Pirineu-Vall d'Aran. Aquí, amics i amigues, vaig tenir que esforçar-me a fons (ajudat inestimablement per l'Enric Lluch i el propi Miquel Roca) per tal de demostrar a la resta de companys la peremptorietat de la consideració de les nostres Terres

---

³ Vide Llei 1/1995, del 16 de març, per la qual s'aprova el Pla territorial general de Catalunya.

de l'Ebre com una autèntica regió o vegueria de Catalunya, ja que posaven en dubte la seva consistència demogràfica.

Per arribar a un consens sobre temes transcendentals, com era el cas que ens ocupava, també s'ha de fer una explicació dels arguments de cadascú, i un gran esforç de comprensió de les raons dels altres que, si s'escau, s'han d'acceptar com a vàlides. El consens tampoc consisteix que tots diguéssim sí sistemàticament a allò que digui l'altre, no es tracta d'això. És tracta, més aviat, de convèncer-nos uns als altres. Amb això vull dir que vam tenir moltes reunions, que vam estar junts moltes hores, que vàrem fer moltes cabòries i que es produïren grans discussions i molts d'estudis interns. Ens assessoràrem, fins i tot, amb gent eminent de fora, francesos, italians, etc. Al final vàrem arribar a les conclusions que avui en dia es coneixen.

El cert és que les vegueries són una qüestió que, indiscutiblement, tira endavant. Jo recordo que, quan va acabar l'Informe Roca, a un programa de televisió, concretament a la televisió d'Ampostes (Visió 3), hi havia alguns personatges amb mi que dubtaven, gairebé tots, que s'arribessin a fer mai les vegueries. Fins i tot, algú d'ells ha arribat a assolir la presidència d'una gran associació municipalista i comarcalista catalana. Deien tots plegats: "*Bé, això és una teoria més de l'Informe Roca; Vostè, Sr. Franquet, ja fa dies que ho diu. Va escriure uns llibres sobre això i ara es pensa que es farà! Però això no s'arribarà a fer mai!*". Doncs mira per on!, ara ja estan pràcticament decidits a fer-ho; no sé si acabaran o no, però de moment els nostres pares de la pàtria estan molt decidits a portar-ho endavant.

L'any 1987, es va promulgar la Llei d'organització comarcal, juntament amb les altres tres lleis que definien l'organització territorial del país. I els comentaris entre els polítics, en aquell moment (jo parlava molt amb ells) també eren sobre que *allò no mai s'arribaria a fer, que allò no servia per a res*. La comarca, per a molts d'ells, era una qüestió absolutament inútil, que estava molt bé als anys 30 del segle passat, en què la va crear i la va definir la Ponència d'Economia de la Generalitat republicana. Aquelles trenta-vuit comarques de l'any 1937, definides en plena Guerra Civil espanyola, a l'any 1987, tot just cinquanta anys després, no tenien cap sentit, deien moltes veus. Jo dissentia respectuosament amb ells. Per cert que al principi n'eren trenta-vuit i després se'n van crear tres més⁴ fins a conformar les quaranta-una actuals.

Les comarques constitueixen avui l'element bàsic d'estructuració territorial de Catalunya, com a ens supramunicipals (i subregionals) que responen a la realitat socioeconòmica i geogràfica del país, així com a la consciència popular. En bona mesura, ja tingueren aquest paper, paral·lelament a les demarcacions administratives, en el període independent (*vegueries* al Principat-Estat, *governacions* al Regne de València, etc.); l'han conservat i desenvolupat per sota de les demarcacions artificioses amb què els estats dominants (Espanya i

---

⁴ Efectivament, a les 38 inicials es van afegir l'Alta Ribagorça, el Pla de l'Estany i el Pla d'Urgell (DOGC, núm. 992, de 16/05/1988).

França) han anat trossejant el nostre país (*corregiments, províncies, departaments*) i molt particularment, per la divisió provincial encara vigent deguda al ministre liberal Francisco Javier de Burgos (30 de novembre de 1833).

La consciència del fet comarcal és força antiga al conjunt dels Països Catalans. Des de l'Alta Edat Mitjana tenim constància documental abundosa de corònims que esdevindran comarcals, per bé que llavors responien a algun tipus de demarcació administrativa (reial, senyorial o eclesiàstica): Rosselló, Cerdanya, Pallars, Ribagorça, Urgell... Des de mitjan segle XIII al País Valencià (*Llibre dels feits* de Jaume I, v. 1244), almenys des de les acaballes del segle XVI al Principat-Estat (*Geografia de Catalunya* de Pere Gil, 1600), etc., se succeeixen les referències a comarques pròpiament dites, naturalment amb límits imprecisos, entre les quals estan les ja citades i, també, l'Empordà, el Vallès, el Penedès, el Camp de Tarragona, la Noguera, la Segarra, el Maestrat, la Ribera de Xúquer, la Marina, el Pla de Mallorca, etc.; hi sovintegen, també, els corònims subcomarcals: la Salanca, la Vall de Ribes, les Guilleries, la Ribera de Sió, la Conca de Meià, el Pla de l'Arc, la Tinença d'Alcalatén, la Foia de Castalla, la Valldigna...

En configurar-se el moviment nacional català contemporani, una de les reivindicacions centrals és la supressió de les províncies (i del departament) i la implantació de la divisió territorial en comarques; principi consagrat definitivament per les Bases de Manresa (1892). El problema consistia a establir quines i quantes eren aqueixes comarques, a delimitar-les amb precisió, a decidir quins criteris aplicar-hi (fisiogràfics, històrics, socioeconòmics...) i a encunyar-ne el corònim exacte. Això originà un debat comarcalista llarg i complex, amb múltiples propostes.

Al *Principat*, el debat comarcalista fou particularment viu i fructífer en propostes⁵, com, lògicament, corresponia al seu paper d'avantguarda històrica del moviment nacional català. A banda de la precursora d'Antoni Cebrià i Costa (1864) hi destaquen les propostes de comarcalització de Francesc Flos i Calcat (1896), Esteve Sunyol (1897), Norbert Font i Sagué (1897, ja citada), Francesc Carreras Candi (1907), Cèsar August Torras (1919), Pere Blasi (1922), Josep M. Rendé (1924), la Constitució de l'Havana (1928) i Pau Vila (1931).

La base de la comarcalització actual del Principat (i de la regionalització generalment admesa) fou establerta per la Ponència de la Divisió Territorial de Catalunya (1931-1933, amb Pau Vila com a membre més destacat) en l'informe titulat: *Divisió territorial: estudis i projectes: nomenclàtor de municipis*

---

⁵ Tot ampliant alguns treballs de Pau Vila, Joan Soler i Riber enumerà aquestes propostes en la taula adjunta a l'article "comarca" de la *GEC* (vol. 5, 1973). Caldria afegir-hi, encara, el projecte del Servei Geogràfic de la Mancomunitat (1919), tret a la llum per Francesc Nadal en la seva contribució a la miscel·lània d'homenatge a Lluís Casassas (1993).

(Generalitat de Catalunya, 1933)⁶. Aquest projecte d'organització territorial en comarques i regions fou implantat per la Generalitat republicana en plena guerra civil espanyola (decrets de 27 d'agost i 23 de desembre de 1936), amb la supressió de les províncies, tot desenvolupant un notable esforç informatiu (són cèlebres el cartell d'octubre del 1936 i el llibre *La divisió territorial de Catalunya* de 1937) i gaudint d'un gran impacte social. Aquesta divisió territorial autocentrada esdevingué emblemàtica sota el període franquista (1939-1975).⁷

Pel que fa a les comarques (no pas a les regions), la comarcalització principatina de 1936 fou restaurada per la Generalitat monàrquica el 1987 (Llei de 4 d'abril), amb lleus retocs de certs límits comarcals (a causa d'agregacions municipals produïdes des del 1939) i amb algunes reformes posteriors (reconeixement de tres altres comarques per Llei de 28 de març de 1988, canvis d'adscripció comarcal de certs municipis per Llei de 8 de gener de 1990).

El segon capítol de l'informe Roca estava dedicat a la comarca, la seva actualització i redefinició. La comissió considerava que la proposta de remodelació de l'àmbit municipal que s'inclou en l'informe, així com l'estructuració de l'àmbit supracomarcal en vegueries facilita una major definició de la posició institucional de la comarca en el conjunt de l'organització territorial de Catalunya.

Es propugnava una configuració més municipalista de la comarca, en el sentit que ha de prevaler la seva funció de suport als municipis i de gestió coordinada del territori; i una regulació prou flexible per donar cabuda a una diversitat d'intensitats i de formes en la seva projecció sobre els municipis. D'altra banda, en l'informe es feia palesa la necessitat de **garantir i reforçar la presència dels alcaldes en l'organització de la comarca (Comissió d'Alcaldes)** i, en conseqüència establir una composició equilibrada del consell comarcal. Per tal de poder portar a terme la reforma comarcal **cal un finançament adequat de la institució comarcal**, per la qual cosa la Comissió proposava una reforma de l'actual legislació d'hisendes locals que permeti la **participació de les comarques en els tributs estatals**.

Pel que fa al mapa comarcal, l'informe considerà més convenient prendre com a punt de partida l'actual mapa i introdueix propostes de creació de noves comarques, així com canvis d'adscripció de municipis respecte de les comarques actuals. Les noves comarques que es proposaven són: Alta Segarra, Baix Llobregat Nord, Moianès, Segre Mitjà, Selva Marítima i Vall de Camprodon.

---

⁶ Vegeu també el treball titulat *La gènesi de la divisió territorial de Catalunya: edició de documents de l'Arxiu de la Ponència (1931-1936)*, a cura d'Enric Lluch i Oriol Nel·lo (Diputació de Barcelona, 1984).

⁷ Els debats esdevinguts sota el franquisme i durant la Transició han estat recopilats per Enric Lluch i Oriol Nel·lo en *El debat de la divisió territorial de Catalunya: edició d'estudis, projectes i documents (1939-1983)* (Diputació de Barcelona, 1984).

Quan es varen conformar els consells comarcals, immediatament després, això no havia de servir per a res, tampoc. Deien les mateixes veus endevinaires: *Això no serveix per a res! D'això aquí no en faran res! D'aquí quatre dies es dissoldran! Ja ho veureu, ja! Quan hi hagi un canvi de govern a la Generalitat, el primer que faran serà dissoldre-les!*. Però, amics meus, ja hi ha hagut diversos governs i no s'han dissolt. Altrament, cada vegada s'han anat transferint més competències a les comarques, i han anat exercint més competències, i no s'han dissolt. Fins i tot ara mateix -quan algú podria pensar que potser desapareixeran amb el canvi polític que s'ha produït darrerament al Govern de Catalunya- estic absolutament convençut que no es dissoldran.

Hem parlat de les vegueries: doncs bé, tiren endavant. Hem parlat de les comarques, tiren també endavant. La reforma municipal propugnada a l'Informe Roca, que és possiblement la més dolorosa, que vol reduir significativament el nombre de municipis per tal de constituir precisament moltes EMD, i preservar així la identitat territorial a la qual ens referíem al començament de la nostra exposició, segurament també es portarà a terme en un futur més o menys proper.

No sé si nosaltres, alguns dels que estem avui aquí, ho veurem, perquè jo ja sóc una mica vell. Però estic gairebé convençut que això s'arribarà a fer, d'aquí a 10 anys, a 30 anys o d'aquí a 50 anys. I que els 944 municipis que tenim a Catalunya en l'actualitat acabaran en ser només 700, 600 o 500 (l'Informe Roca es conformava amb 758, la qual cosa representava una reducció de només el 19'7% sobre el nombre actual, com veureu a continuació). Perquè gairebé a tot Europa això és un fenomen que ha esdevingut imparable. I tot això per què?. Doncs perquè té un clar sentit, i vostès ho comprendran fàcilment (no val la pena estendre'ns sobre això) des del punt de vista de la major capacitat econòmica, de la millor prestació de serveis públics i de la formació d'economies d'escala o d'acumulació.

La qüestió del minifundisme o fragmentació municipal ve de llarg i no és pas exclusiva del nostre país. L'Assemblea Nacional francesa debatí, en 1789, la nova organització territorial que havia de sortir de la revolució, un cop abolits tots els privilegis. S'oferiren dos models alternatius; Condorcet i Sièyes defensaven el *gran municipi*, exigint un mínim de població o d'extensió territorial per a la seva constitució; Mirabeau, en canvi, propugnà, per tal d'evitar la dominació de les ciutats menors per les majors, el *petit municipi*, que seria finalment l'adoptat. S'establí, aleshores, que "haurà un municipi a cada ciutat, poble, parròquia o comunitat rural". Dels 720 municipis previstos inicialment en el projecte de *gran municipi* es passà a França a més de 40.000 entitats locals.

La manca d'adequació del *petit municipi* per a complir les funcions que a començaments del segle XXI se li requereixen (sobre tot la prestació de serveis públics inimaginables en 1789) és patent i ha estat objecte de discussió en molts de països. Alguns que no segueixen precisament el model administratiu napoleònic -com ara el Regne Unit o Suècia- han realitzat mitjançant llei

reduccions dràstiques del seu número de municipis al llarg del segle XX; altrament, als països d'influència administrativa francesa s'ha intentat solucionar el problema a través de l'associació o fusió voluntària dels municipis existents (llevat de Bèlgica, on la reducció s'ha portat a terme també per llei). Aquesta opció, tanmateix, no ha donat fruits apreciables a cap país, i ha mantingut la dispersió municipal anterior. No tenim més que recordar, a l'Estat espanyol, el fracàs recent dels *Districtes administratius* previstos a la Llei Foral navarresa d'Administració Local de 1990, com a mitjà d'agrupació de municipis rurals de menys de 5.000 habitants; no se'n creà cap ni un.

Bé, l'Informe Roca, sobre el tema concret dels petits municipis, s'estenia a bastament (i entro en aquestes consideracions perquè també d'aquí es dedueix allò que afirma l'Informe Roca amb relació a les EMD). Diu que "el mapa municipal català, es caracteritza pel gran nombre i per l'elevada proporció de municipis amb un nombre d'habitants molt reduït: dels 944 actuals, més d'una cinquena part -concretament 203, o sigui un 21,5 %- no arriben als 250 habitants, i més de la meitat, 527, o sigui, un 56%, no assoleixen els 1.000 habitants". Penseu que la nostra EMD de Jesús en té uns 3.750 en aquest moment. Això són dades de l'estadística de població de Catalunya de l'1 de maig del 1996, que són les que manejàvem nosaltres a l'any 2000, i que no han variat massa fins al moment, tres anys després. Encara es possible que s'hagi exacerbats, precisament, el desequilibri territorial en aquest sentit.

Per a una millor comprensió del que estem parlant, els prego l'observació del següent quadre, amb la proposta de reforma municipal que representaria l'aplicació estricta de les recomanacions contingudes a l'Informe Roca:

MUNICIPIS CATALANS PER TRAMS DE POBLACIÓ		
INTERVALS	1996	PROPOSTA
Menys 250 hab.	202	0
251-500 hab.	169	170
501-2.000 hab.	289	307
2.001-5.000 hab.	126	124
5.001-10.000 hab.	68	69
10.001-50.000 hab.	71	68
Més 50.000 hab.	19	20
<i>TOTAL</i>	944	758
INTERVALS	%	%
Menys 250 hab.	21,4	0
251-500 hab.	17,9	22,4
501-2.000 hab.	30,7	40,5
2.001-5.000 hab.	13,3	16,4
5.001-10.000 hab.	7,2	9,1
10.001-50.000 hab.	7,5	9,0
Més 50.000 hab.	2,0	2,6
<i>TOTAL</i>	100	100

Perquè tinguéssiu una idea sobre com està muntat tot això, heu vist una estadística dels municipis de Catalunya, dels 944 actuals, classificats per trams de població i percentatges, i resulta que -reteniu, si us plau, aquesta xifra- prop del 80% dels municipis de Catalunya -dels municipis, parlo- tenen una població inferior a la de Jesús, als 3.700 i escaig que tenim aquí. Així, doncs, el 80% dels municipis amb ajuntament propi de Catalunya tenen una població inferior a la de Jesús; només el 20% tenen una població superior, i Jesús, com bé sabeu tots, no és cap municipi, és una EMD.

Així, la nostra Llei Municipal, deia l'Informe Roca, assenyala que aquesta fragmentació "és una de les causes de la crisi municipal, crisi que es manifesta en la manca de recursos i de capacitat per prestar amb eficàcia els serveis corresponents". Efectivament, de la manca d'un mínim de població en els municipis deriva normalment una escassa capacitat econòmica i de gestió per a l'acompliment dels serveis mínims, una prestació de serveis d'escassa qualitat i eficàcia, una reduïda eficiència i notable dispersió de les inversions públiques adreçades al món local i, de vegades, també una manca de recursos humans i d'implicació social en l'autogovern. Aquesta situació disfuncional es fa cada cop més palesa, per tal com la ciutadania demana progressivament més serveis als ajuntaments, i també perquè aquests resulten més complexos de gestionar.

A continuació, quan ens plantejàvem des de l'Informe Roca fer una política per als petits municipis, aconsellàvem fer una reordenació de l'estructura municipal catalana, i fer, en definitiva, un nou mapa municipal català. Aquest mapa, pel que fa a aquests punts que acabem de dir, parlava de dues qüestions: la primera tractava d'assolir per als municipis una població mínima de 250 habitants (que és una xifra prou baixa) perquè hi ha 202 municipis (el 21'4% del total) a la nostra Catalunya que tenen una població inferior a aquest límit. En segon lloc, es tractava d'agrupar els petits municipis (fins a 1.000 habitants) sense fusionar-los, per tal d'aconseguir una gestió integrada dels serveis públics.

Per cert que en el cas de les Terres de l'Ebre, i concretament de la comarca de la Terra Alta, l'únic municipi afectat per fusió o agregació amb un altre era Prat de Comte, que té una població inferior a 250 habitants (concretament 202 al 1996). Aquest criteri de tractament als municipis de menys de 250 habitants tampoc és que se l'hagi inventat l'Informe Roca, sinó que figura en el Reglament de demarcació territorial i població dels ens locals (aprovat pel Decret 140/1988, de 24 de maig, que deriva del Reial Decret 1.690/1986, d'11 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de població i demarcació territorial dels ens locals) en el marc de la reforma que preveu l'article 21 de la Llei municipal.

Per als municipis afectats, diu l'Informe Roca, la figura de l'entitat municipal descentralitzada pot servir per preservar la seva identificació col·lectiva (ja tornem al tema de la identitat territorial). Quan aquests municipis s'ajuntin amb un altre més gran per tal de constituir un municipi que lògicament tingui més de 250 habitants, simplement es tracta de preservar la seva identitat territorial, el seu escut, la seva bandera, la seva festa, el seu patró o patrona, la seva

pubilla. Es tracta simplement d'això. I això es tracta de conservar-ho per les raons que hem dit abans, i perquè no sempre entre els municipis veïns hi ha bona sintonia, i aquesta és una qüestió que els que sou aficionats al futbol local coneixeu bé.

Jo recordo a la meva infantesa, per exemple, que sistemàticament els dijous a la tarda, quan teníem festa al Col·legi Diocesà de la Immaculada, anàvem allí, aproximadament per mitjan camí que uneix els termes municipals de Tortosa i Jesús amb Roquetes, o bé per la vora del canal, a tirar-nos pedres i barallar-nos amb els roquetencs.

No sempre els veïns gaudeixen d'una bona sintonia; vaig a explicar una anècdota, relacionada amb una altra que ja he esmentat al començament de la meva exposició d'avui, que potser algun dels meus companys del Consistori ja han sentit. Vosaltres sabeu que hi ha un camí de sirga -del qual, per cert, es conserva molt bé encara tota la tramada de Jesús-, camí per on pujaven en temps antics les cavalleries arrossegant els llaguts carregats riu amunt, camí que hauria de tenir, segons el costum, uns vuitanta centímetres d'amplada, i que per cert s'ha anat perdent en alguns trams. Així, hi havia un camí de sirga, que pujava des de Jesús a Aldover i continuava riu amunt, cap a Xerta, salvava l'Assut, etc. Pel camí, doncs, fa molts anys baixava un pagès d'Aldover cap a Jesús que portava una cabra lligada, que anava arrossegant, i es va trobar amb un jesuenc que pujava cap a Aldover pel camí de sirga. Allò era estret, i quan van arribar a topar-se, el jesuenc li diu al doverenc que portava la cabra: "Escolta!: on vas amb aquest *burro*?". L'altre li respongué: "Home, això no és un *burro* que és una cabra". I el jesuenc li digué: "Ja ho sé!, però és que jo li preguntava a n'ella!".

Així, doncs, les entitats municipals descentralitzades tenen molt de sentit quan es produeixen aquestes fusions o agregacions, per tal de conservar els símbols locals.

La Comissió d'Experts, en aquest sentit, també proposava revisar l'actual regulació de les EMD, amb els objectius següents: perfeccionar el seu règim de representació, per exemple incrementant -tot això ja es deia a l'any 2000- el nombre màxim de vocals de la Junta de Veïns segons la població. Després ve el Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, que hem esmentat abans, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, que en el seu títol Vè (arts. 79-83) parla tot just de les Entitats municipals descentralitzades i que recull aquest suggeriment.

Perquè, fixeuvos -és curiós això i ho hem anat seguint en posteriors reunions que hem fet els membres de la Comissió Roca-, hem anat constatant amb sorpresa (però també amb satisfacció) que gairebé tota la legislació catalana, les lleis que s'estan aprovant ara al Parlament de Catalunya, van seguint l'Informe Roca, encara que no ho esmentin expressament. Es veu que algú o se'l va estudiar i va pensar que, de tant en tant, els seus autors hi diuen alguna cosa que val la pena aplicar. Així, la modificació propugnada al Decret Legislatiu

abans esmentat ja incrementa el nombre de persones que formaven part de l'EMD. I en aquest sentit (el president Panisello abans s'hi ha referit) l'article 81.2, que parla dels Òrgans de Govern i de l'Administració de l'EMD, estableix textualment que l'òrgan col·legiat, és a dir, la Junta Veïnal, que adopta la denominació de Junta de Veïns, està formada pel president o presidenta i pels vocals, en un nombre equivalent al terç dels regidors que integren l'Ajuntament, que en cap cas no pot ser inferior a dos. En el cas que el nombre de vocals sigui senar, s'hi ha d'afegir un vocal més. Aquest és tot just el cas del terme municipal de Tortosa, on tenim vint-i-un regidors: un terç són set que, com que és un número senar, se n'ha d'afegir un més i fan vuit, o sia: el president i set vocals. Curiosament, és la mateixa composició de l'Informe Roca, el president i set vocals.

Una altra qüestió que l'Informe Roca aconsellava per a les EMD era el fet de reforçar les funcions de participació i interlocució veïnal en aquells aspectes de l'actuació municipal que els afecten, així com la possibilitat de gestió dels serveis municipals.

FUSIONS I AGRUPAMENTS MUNICIPALS

Més endavant, quan l'Informe es refereix a la necessitat d'elaborar un nou mapa municipal, diu que la política d'actuació sobre els petits municipis proposada s'ha de portar a terme d'acord amb una llei de reordenació municipal aprovada pel Parlament, i que, en la formulació i la tramitació d'aquesta, hi hauria d'haver una intervenció necessària i qualificada dels municipis. Apunteu-vos això, perquè aviat sentireu dir que s'està fent una Llei de reordenació municipal, encara que no es digui que és a causa de l'Informe Roca.

D'acord també amb la Llei municipal i de règim local de Catalunya de l'any 1987, i concretament al seu article 21, així com la previsió d'altres articles com el 27.3, aquesta llei nova d'ordenació municipal ha d'incorporar el Pla de Fusions i Agregacions Municipals, i procedir a l'elaboració d'un mapa per a la racionalització i l'enfortiment dels municipis, segons un model de municipi viable o sostenible, que haurà de tenir un mínim de població de 250 habitants.

A continuació, parla l'Informe Roca del Pla de Fusions i Agregacions Municipals, i estableix que, en aplicació d'aquesta llei futura, i tal com autoritza el Reglament de demarcació territorial i població dels ens locals (article 7.1.c i 8.3.a), el Govern ha d'aprovar un Pla de Fusions i Agregacions (cal no confondre això amb els agrupaments, dels quals després ja en parlarem lleugerament) per als municipis que tinguin menys de 250 habitants. Aquest criteri s'haurà d'incorporar a la Llei municipal, de manera que, coincidint amb les actualitzacions censals o, en tot cas, decenalment (de fet, els censos de població nous es fan tots els anys acabats en 0, o sia, cada deu anys) s'haurà de procedir a una actualització del mapa municipal, sens perjudici de la procedència de la revisió de les disfuncionalitats territorials, igualment cada deu anys, de conformitat amb el que preveu l'article 27.3 de la Llei municipal.

I, per acabar demana, així ho aconsellàvem de fet, que s'habilités una partida pressupostària específica per tal d'acomplir les previsions de la Llei municipal sobre incentius a les fusions (art. 20.1). És a dir, que el Parlament establís un pressupost mitjançant una llei per a què això es pogués fer.

Quant al finançament -que constitueix un tema fonamental, com tots poden comprendre-, podem parlar i podem fer molta filosofia política, però si no hi ha recursos econòmics, és molt difícil portar-la a la pràctica. Aconsellàvem aleshores d'establir la regla general que, en cap cas, el procés de reordenació pogués significar una pèrdua de recursos per als municipis afectats. És a dir, que si s'ajuntaven dos municipis perquè tenien menys de 250 habitants, en cap cas els recursos del conjunt resultant no podien minvar, havien de ser els mateixos anteriors sumats, o més. El municipi resultant d'aquest Pla de Fusions, i també els agrupaments municipals, no disminuirien el nivell global de recursos que tenien per separat, en un període determinat. Si més no, que podia coincidir amb el de vigència del càlcul de la participació en els tributs de l'Estat (cosa que determina la Llei 39/1988, de 28 de desembre, reguladora de les hisendes locals, que si no recordo malament són quatre anys: cada any s'aplica la fórmula i cada quatre anys es revisa), o bé, com deia textualment l'Informe, en una legislatura o mandat municipal complet que també, com sabeu, són quatre anys.

Per acabar, també s'aconsellava que el Fons de Cooperació Local de Catalunya hauria de preveure l'increment del nombre de municipis amb nuclis de població separats a conseqüència del Pla de fusió, i el tractament específic per a les entitats municipals descentralitzades. Eventualment, es pot establir un fons de compensació, transitòriament, mentre duri el procés de reordenació.

Bé, aquí a les Terres de l'Ebre, pràcticament -llevat del cas de Prat de Comte, amb 202 habitants, com hem comentat abans- no hi ha cap municipi a les quatre comarques que tingui menys de 250 habitants, amb la qual cosa tot l'exposat en aquest sentit ens afecta poquíssim. Però a Catalunya sí que hi ha prou municipis que es troben en aquesta situació, moltíssims!, tant al Pirineu com a les comarques centrals, etc. En conseqüència, a Catalunya sí que pot tenir una incidència important aquest fenomen. Concretament, a les Terres de l'Ebre, que estan compostes per quatre comarques (Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre i Terra Alta), aquesta qüestió no té tanta importància, però sí que pot tenir transcendència, tanmateix, la qüestió dels agrupaments municipals.

S'aconsellava, endemés, a l'Informe Roca l'establiment d'un règim especial que facilités la gestió integrada dels serveis públics, a l'empara de la Llei reguladora de les bases del règim local, per a aquells "petits municipis" compresos entre 250 i 1.000 habitants (de fet tots els municipis de menys de 1.000 habitants, de 0 a 1.000 habitants, els anomenàvem al nostre informe "petits municipis"). Calia fer per a ells un cert pla d'agrupaments, mitjançant el qual s'havien de compartir una sèrie de competències i s'havia d'actuar conjuntament: com una mena de mancomunitats intermunicipals, però obligatòries. I, per exemple, en el cas del Baix Ebre, s'agrupaven amb Tortosa Alfara de Carles i Aldover, i Jesús

es troba tot just al mig d'ambdós; Mas de Barberans s'agrupava amb Roquetes, i Benifallet i Tivenys s'agrupaven entre si. Agrupar-se no vol dir fusionar-se, sinó simplement gestionar serveis públics o competències de forma agrupada. Estem parlant, doncs, dels municipis amb el seu tram de població comprés entre 250 i 1.000 habitants. Que, per cert, en el cas dels municipis de muntanya (que en el cas del Baix Ebre només afecta Paüls) per comptes d'establir aquest llindar superior als 1.000 habitants, el fixàvem en 500, donades les característiques orogràfiques especials d'aquests municipis, que poden estar molt allunyats geofísicament, i en provocar actuacions d'aquesta naturalesa comportarien acoblaments territorials forçats i d'una extensió superficial enorme, com a molts pobles del Pirineu, que no tindrien gaire sentit.

En el cas del Montsià, per exemple, Freginals s'agrupava amb Ulldecona, La Galera i el Godall s'agrupaven, i Masdenverge s'agrupava amb Santa Bàrbara. En el cas de Ribera d'Ebre, Miravet s'agrupava amb Benissanet, i Ginestar i Rasquera s'agrupaven, així com Garcia, la Palma d'Ebre i la Bisbal i Margalef, per un costat, i la Torre del Espanyol i Vinebre per un altre.

Curiosament, i això fa referència a la reorganització comarcal, dos municipis de la comarca del Priorat, concretament La Bisbal de Falset i Margalef es fusionaven en un de sol, perquè la Bisbal de Falset té 245 habitants, segons el cens en aquells moments, i Margalef en tenia 132, i haurien de constituir un sol municipi anomenat "la Bisbal i Margalef". Aquests són municipis del Priorat que passaven a la comarca de la Ribera d'Ebre. Sobre això no entrarem perquè també hi ha unes propostes molt curioses, com ja algú de vostès coneix, en relació a alguns municipis del delta de l'Ebre que passaven a la comarca del Montsià, com ara Deltebre, l'Aldea i Camarles; en canvi, la Sénia i Mas de Barberans passaven a integrar-se a la nostra comarca del Baix Ebre. I ja saben que això va crear molta controvèrsia en el seu moment, quan es feu públic.

Aquesta potser configura la part de l'Informe que veig més complexa d'executar. No cal dir que té racionalitat i que està prou documentada i estudiada. Però, sí que realment veig gairebé impossible que es puguin produir tots aquests canvis d'adscripció comarcal, us ho dic amb tota sinceritat, si més no a curt termini. Per acabar, a la comarca de la Terra Alta, Bot s'agrupava amb Caseres i Vilalba dels Arcs amb la Pobla de Massaluca.

El resum o síntesi de la proposta que es feia a l'Informe Roca, en definitiva, pel que respecta a la nova ordenació municipal de les Terres de l'Ebre, es pot veure en el següent quadre:

VEGUERIA DE LES TERRES DE L'EBRE

COMARCA	MUNICIPI PROPOSTA	MUNICIPI ACTUAL		POBLACIÓ	TOTAL	km2
BAIX EBRE	Tortosa	Tortosa (Tortosa)	tot	30.088	30.088	205,7
		el Mascar i la Vall de la Servera (Alfara de Carles)				
	Alfara de Carles	Alfara de Carles (Alfara de Carles)	tot	383	383	73,5
		enclavat de Masos de Carlares (Tortosa)				
	Aldover	Aldover	tot	794	794	20,1
	Roquetes	Roquetes	tot	6.057	6.057	136,6
	Mas de Barberans	Mas de Barberans	tot	726	726	75,6
	la Sénia	la Sénia	tot	5.045	5.045	108,1
	l'Ametlla de Mar	l'Ametlla de Mar	tot	4.341	4.341	66,9
	l'Ampolla	l'Ampolla	tot	1.667	1.667	35,3
	Benifallet	Benifallet	tot	896	896	62,6
	Tivenys	Tivenys	tot	961	961	53,0
	Paüls	Paüls	tot	651	651	43,8
el Perelló	el Perelló	tot	2.152	2.152	102,3	
Xerta	Xerta	tot	1.216	1.216	32,6	
	13 (9)				54.977	1.016,1
MONTSIA	Amposta	Amposta	tot	15.900	15.900	136,2
	Sant Carles de la Ràpita	Sant Carles de la Ràpita	tot	10.828	10.828	50,9
	Deltebre	Deltebre	tot	10.157	10.157	91,1
	Alcanar	Alcanar	tot	7.727	7.727	41,7
	Ulldecona	Ulldecona	tot	5.152	5.152	126,1
	Freginals	Freginals	tot	341	341	17,3
	l'Aldea	l'Aldea	tot	3.563	3.563	35,4
	Camarles	Camarles	tot	2.953	2.953	29,0
	la Galera	la Galera	tot	748	748	27,3
	Godall	Godall	tot	751	751	34,0
	Santa Bàrbara	Santa Bàrbara	tot	3.283	3.283	28,2
	Masdenverge	Masdenverge	tot	912	912	14,7
	Sant Jaume d'Enveja	Sant Jaume d'Enveja	tot	3.352	3.352	48,8
	13 (10)				65.667	680,5
RIBERA D'EBRE	Móra d'Ebre	Móra d'Ebre	tot	4.880	4.880	44,7
	Ascó	Ascó	tot	1.714	1.714	74,0
	Benissanet	Benissanet	tot	1.020	1.020	23,0
	Miravet	Miravet	tot	810	810	32,2
	Flix	Flix	tot	4.372	4.372	116,3
	Ginestar	Ginestar	tot	835	835	15,6
	Rasquera	Rasquera	tot	865	865	50,3
	Móra la Nova	Móra la Nova	tot	2.683	2.683	15,9
	Garcia	Garcia	tot	551	551	51,8
	la Palma d'Ebre	la Palma d'Ebre	tot	421	421	38,8
	la Bisbal i Margalef	la Bisbal de Falset	tot	245	377	48,7
		Margalef	tot	132		
	Riba-roja d'Ebre	Riba-roja d'Ebre	tot	1.472	1.472	100,0
	Tivissa	Tivissa	tot	1.726	1.726	208,4
	la Torre de l'Espanyol	la Torre de l'Espanyol	tot	649	649	27,9
Vinebre	Vinebre	tot	444	444	26,4	
	15 (10)				22.819	873,9
TERRA ALTA	Gandesa	Gandesa	tot	2.668	2.668	70,8
	Batea	Batea	tot	1.985	1.985	127,6
	Bot	Bot	tot	858	858	34,7
	Caseres	Caseres	tot	333	333	42,6
	Corbera d'Ebre	Corbera d'Ebre	tot	1.064	1.064	52,9
	Horta de Sant Joan	Horta de Sant Joan	tot	1.272	1.272	119,2
	Arnes	Arnes	tot	535	535	42,5
	la Fatarella	la Fatarella	tot	1.301	1.301	56,2
	el Pinell i Prat de Comte	el Pinell de Brai	tot	1.125	1.327	83,3
		Prat de Comte	tot	202		
	Vilalba dels Arcs	Vilalba dels Arcs	tot	796	796	67,1
	la Pobla de Massaluca	la Pobla de Massaluca	tot	445	445	43,2
		11 (9)				12.584
				156.047	156.047	156.047

CLOENDA

Benvolguts amigues i amics,

Hem parlat del passat històric de les EMD, fent referència molt concreta a la nostra EMD de Jesús en el seu desè aniversari. Però també ens podríem preguntar: quin és el futur de les EMD?. L'Informe Roca ja predetermina una mica aquestes futures grans línies d'actuació en l'ordenació del territori català; això era tot just el títol d'aquesta Conferència. "L'EMD de Jesús -diu aquí el President en una entrevista que li fan el proppassat dilluns 22 de març i que tot just avui surt publicada al Diari de Tarragona- mai no s'ha plantejat una segregació de Tortosa"; això és un punt important, hi ha barris que sí que s'han plantejat la segregació de Tortosa. Històricament, hi ha com sabeu diversos municipis que s'han constituït com a tals i han arribat a la segregació, perquè tot just la llei permetia aleshores de portar a terme aquesta segregació, i perquè, a més a més, segurament tenia tot el sentit que es fessin aquestes segregacions. Es tracta de Roquetes, Sant Jaume d'Enveja, Deltebre, Aldea i Camarles. També Jesús fou independent una curta temporada.

Avui, no gensmenys, la Llei que ha aprovat el Parlament de Catalunya no permet de fer-les amb tanta facilitat. La Llei estableix bàsicament dues restriccions per a poder segregar un municipi d'un altre -a part d'altres consideracions més complexes en el sentit que són més subjectives i que en tot cas han de ser fruit d'estudis curosos-, com és que l'ajuntament tingui la suficient capacitat com per a servir o per prestar els serveis, sense que disminueixi en cap moment la qualitat dels que prestava el municipi matriu.

Es probable que això Jesús ho pogués superar bé, perquè entre altres coses ja he dit abans que té una població molt superior a la immensa majoria dels municipis catalans. És a dir que per aquí no hi hauria d'haver cap problema. Però la Llei també estableix altres dues qüestions, més parametritzades o objectives, i una, per cert, bé que la compleix Jesús: que tinguin més de 2.000 habitants, tant el nucli que se separa (Jesús) com el nucli matriu que resta (Tortosa). Llavors l'altra condició és que hi ha d'haver un mínim de 3 quilòmetres en línia recta des del darrer punt declarat com a sol urbà o urbanitzable, en els termes previstos en la vigent Llei del sòl i les seves disposicions complementàries, entre els dos municipis. I és evident que això no és així en el nostre cas: n'hi ha bastant menys.

Avui per avui no s'acompleixen, doncs, aquestes condicions. Un altra cosa és si s'acompleixen o no els desitjos de la gent per fer-ho; aquesta és una altra qüestió ben diferent. En aquest sentit, vegem que la segregació de Campredó (ja veieu que parlo sense pèls a la llengua, perquè crec que és un tema del qual, estant a Jesús, interessa parlar-ne i tenir prou clar) ha estat denegada tot just per aquesta condició estadimètrica: no s'acomplia la distància mínima que preveu la normativa vigent. La qüestió de si els serveis serien bons o no serien prou bons, és discutible o més subjectiva: probablement serien bons. El tema de la població, per cert, tampoc s'acompleix en el cas de Campredó. El procés

segregacionista de Campredó s'inicià amb anterioritat a la normativa de la Generalitat que estableix aquestes restriccions, però si ara volguessin tornar a iniciar-lo es trobarien amb els mateixos problemes.

El president Panisello -que és un home molt viu i que té molta experiència en qüestions locals, perquè, a més de President de l'EMD ha estat molts anys regidor de l'Ajuntament de Tortosa, portaveu del seu grup Municipal i vicepresident, com jo mateix, del Consell Comarcal del Baix Ebre, i a més és metge, és a dir, que tracta amb la gent i sap de les seves malalties (aquests metges, Déu n'hi do!, saben moltes coses)- quan demana la revisió del conveni que té actualment l'EMD de Jesús amb Tortosa diu que "les nostres aspiracions, passen per assumir totes les competències que poguéssim tenir, i oferir el millor servei possible. El que no farem mai -diu ell- és demanar competències per oferir serveis a Jesús, que suposin una despesa econòmica superior als serveis que ja ofereix l'Ajuntament de Tortosa". És a dir, el Sr. Panisello no es vol carregar cap mort, d'una banda, però, per l'altra, vol oferir serveis al seu poble i vol tenir la seguretat que, quan n'ofereixi, serà amb totes les garanties; que aquest servei tindrà una qualitat igual o superior a la que ja rebia en aquell moment; si ha de ser inferior, doncs, no té sentit prestar-lo a través de l'EMD.

Convé recordar aquí que l'esmentat conveni ja té una durada de deu anys, que com totes les coses, s'ha d'anar renovant i actualitzant, perquè ha quedat molt endarrerit en alguns aspectes. Per això, fa poques setmanes hem engegat un procés de negociació a dues bandes per tal d'elaborar un nou conveni entre Jesús i Tortosa.

I també li pregunten a l'entrevista: quines serien aquestes noves competències que vol assumir? Contesta, per exemple, la gestió del cementiri, competències mediambientals, un servei propi de joventut, serveis administratius en relació amb l'Ajuntament de Tortosa per poder tramitar aquí alguns permisos d'obres menors. Té molta lògica, evidentment. Tot això s'ha de posar, diu Panisello, ara mateix sobre la taula, respectant l'economia de mercat i, insisteixo, sempre que el servei no surti més car o de pitjor qualitat per a l'administrat que l'actual.

Bé, doncs jo crec que això tot just és el que s'ha de fer, i sobre això hem de treballar aquesta comissió mixta que ara hem constituït, i que, passades les darreres eleccions d'aquest període tumultuós, tempestuós i ventós de la nostra història electoral, s'acabi tot de pacificar una mica i poguéssim treballar amb encert i dedicació per a resoldre els afers públics locals i, molt particularment, el nou conveni relacionat.

En aquest sentit, vull que sàpigues, president Pere Panisello, i que sapiguen els membres de l'EMD, que sàpiga en definitiva tot el poble de Jesús, que tindreu tota la meva col·laboració personal (i això ho sap perfectament el Sr. Panisello) tant com a Tinent Alcalde d'Hisenda, que alguna cosa he de dir en aquestes qüestions, com des del punt de vista de la meva pròpia experiència en la planificació territorial, com des de la condició de sentir-me, pels meus antecedents ja esmentats, com un jesusenc més.

Si Déu ens dóna vida, d'aquí deu anys espero que ens poguéssim tornar a trobar aquí, per a escoltar una altra avorrida conferència meva i repassar altres actuacions ben gestionades des de l'Entitat Municipal Descentralitzada de Jesús. I tot això, per què? Doncs perquè estic convençut, de cor i ànima, que sou capaços de fer-ho i per l'elevat grau d'identitat territorial que veig en les vostres Festes, en les vostres Institucions, en el vostre sentiment de Poble.

Jesús es mereix tot això i molt més.

Moltes gràcies.

ANNEXOS

ANNEX ESTADÍSTIC.....	43
ANNEX DE DADES GENERALS.....	49
ANNEX DE GRÀFICS.....	72

-ANNEX ESTADÍSTIC-

ANÀLISI ESTADÍSTICA DE LA DISTRIBUCIÓ DEMOGRÀFICA MUNICIPAL DE CATALUNYA. JUSTIFICACIÓ DEL LLINDAR DE POBLACIÓ PER A LA CONSTITUCIÓ DE LES ENTITATS MUNICIPALS DESCENTRALITZADES

La distribució poblacional dels municipis catalans, segons les dades disponibles que després s'esmenten, és la següent:

L_i	x_i	n_i	$x_i \cdot n_i$	$N_i \uparrow$	f_i	$F_i \uparrow$	x_i^2	$x_i^2 \cdot f_i$	c_i	$h_i = \frac{n_i}{c_i}$
0-250	181	199	36.101	199	0'211	0'211	32.761	6.913	250	0'796
250-500	326	172	56.000	371	0'182	0'393	106.276	19.342	250	0'688
500-2.000	1.027	289	296.661	660	0'306	0'699	1.054.729	321.523	1.500	0'193
2.000-5.000	3.147	126	396.554	786	0'134	0'833	9.903.609	1.327.084	3.000	0'042
5.000-10.000	6.710	68	456.304	854	0'072	0'905	45.024.100	3.241.735	5.000	0'014
10.000-50.000	19.944	71	1.416.036	925	0'075	0'980	398×10^6	29.832.235	40.000	0'002
50.000-1.550.000	180.652	19	3.432.384	944	0'020	1'000	326×10^8	652.702.900	15×10^5	0'000
$\sum_{i=1}^7$	6.451	$\frac{944}{n \uparrow}$	6.090.040		1'000			687.451.732		

La taula anterior s'ha realitzat en base a les dades del Padró Municipal d'habitants de l'any 1996. Font: Institut d'Estudis Catalans (IEC).

A continuació, calcularem diferents mesures centrals o promedis de la corresponent distribució de freqüències, així com de dispersió o desviació de la variable aleatòria estadística que estudiem, o sia, la població municipal.

A continuació, calcularem diferents mesures centrals o promedis de la corresponent distribució de freqüències, així com de dispersió o desviació de la variable aleatòria estadística que estudiem, o sia, la població municipal.

a) Mitjana aritmètica:

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^7 x_i \cdot n_i}{n} = \frac{6.090.040}{944} = 6.451 \text{ hab.}$$

b) Moda:

Com l'amplitud dels set intervals de classe considerats és diferent, es tindrà:

$$M_0 = L_{i-1} + \frac{h_{i+1}}{h_{i-1} + h_{i+1}} \times c_i = 500 + \frac{0'042}{0'688 + 0'042} \times 1.500 = 586 \text{ hab.}$$

, la qual cosa desaconsella establir la grandària mínima demogràfica en 500 habitants, per la seva proximitat a la moda actual. El límit de 250 habitants sembla, doncs, prou raonable per tal de promoure les agregacions o fusions municipals aconsellades a l'anomenat "Informe Roca", mitjançant el corresponent Pla, que indueixen la constitució de les Entitats Municipals Descentralitzades.

c) Mediana:

$$Me = L_{i-1} + \frac{\frac{n}{2} - N_{i-1}}{n_i} \times c_i = 500 + \frac{472 - 371}{289} \times 1.500 = 1.024 \text{ hab.}$$

d) Mitjana quadràtica:

$$C = \sqrt{\sum_{i=1}^7 x_i^2 \times f_i} = \sqrt{687.451.732} = 26.219 \text{ hab.}$$

e) Mesures de dispersió:

$$\sigma^2 = c^2 - \bar{X}^2 = 687.451.732 - 40.424.164 = 647.027.568 \text{ hab.}^2 \text{ (variància)}$$
$$\sigma = 25.437 \text{ hab. (desviació típica o "standard")}$$

$$CV = \frac{\sigma}{\bar{X}} \times 100 = \frac{25.437}{6.451} \times 100 = 394\% \text{ (coeficient de variació de Pearson)}$$

f) Asimetria:

El primer coeficient d'asimetria de Pearson, ofereix:

$$P_1 = \frac{\bar{X} - M_0}{\sigma} = \frac{6.451 - 586}{25.437} = 0'23 > 0 \text{ (existeix, doncs, asimetria a la dreta)}$$

El segon coeficient d'asimetria o biaix de Pearson, ofereix:

$$P_2 = \frac{3(\bar{X} - Me)}{\sigma} = \frac{3(6.451 - 1.024)}{25.437} = 0'64 \text{ (existeix asimetria a la dreta)}$$

g) Quartils:

Podríem, per exemple, calcular els quartils d'aquesta distribució de freqüències, així com el corresponent “coeficient de biaix quartílic”, o sigui, el primer quartil ofereix:

$$Q_1 = L_{i-1} + \frac{\frac{n}{4} - N_{i-1}}{n_i} \times c_i = 250 + \frac{236 - 199}{172} \times 250 = 304 \text{ hab.}$$

que indica que el 25% dels municipis actuals tenen una població de menys de 304 habitants, i el 21'1% dels municipis tenen menys de 250 habitants. Tot això aconsella, efectivament, establir el límit inferior o grandària demogràfica municipal mínima a l'entorn dels 250 habitants. Els municipis fusionats amb altres, d'aquesta manera, representarien un total de 202, amb la qual cosa el nombre de municipis catalans restaria establert en 742, segons les dades del padró de la població de l'any 1996. Cal fer constar, com ja s'ha dit al text de la conferència, que prop del 80% dels municipis de Catalunya tenen una població inferior a la de l'EMD de Jesús.

Igualment, el tercer quartil vindrà donat per:

$$Q_3 = L_{i-1} + \frac{\frac{3n}{4} - N_{i-1}}{n_i} \times c_i = 2.000 + \frac{708 - 660}{126} \times 3.000 = 3.143 \text{ hab.,}$$

Es té, endemés, un “recorregut” o “rang” entre les marques de classe extremes de:

$$R = 180.612 - 181 = 180.471 \text{ habitants,}$$

o bé un recorregut interquartílic de:

$$Q_3 - Q_1 = 3.143 - 304 = 2.839 \text{ habitants.}$$

amb un “recorregut semi-interquartílic” de:

$$R' = \frac{Q_3 - Q_1}{Q_3 + Q_1} = \frac{3.143 - 304}{3.143 + 304} = 0'82$$

i amb un “coeficient de biaix quartílic” de:

$$P_3 = \frac{(Q_3 - Q_2) - (Q_2 - Q_1)}{Q_3 - Q_1} = \frac{Q_3 - 2Q_2 + Q_1}{Q_3 - Q_1} = \frac{3.143 - 2 \times 1.024 + 304}{3.143 - 304} = 0'49$$

h) Mesura de la concentració:

La distribució de la població entre els diferents municipis es pot avaluar mitjançant l'índex de GINI i la corresponent corba poligonal de LORENZ per al conjunt de Catalunya. També es podrien emprar altres paràmetres, com ara els basats en la desviació mitjana absoluta o bé l'índex de Williamson, que ofereix una idea del nivell d'agrupament dels valors de la variable territorial estudiada (població municipal) respecte del valor central o promedi de la corresponent distribució de freqüències⁸. Caldrà, per la qual cosa, calcular els percentatges acumulats del nombre de municipis i de la seva població (també es podria fer, v. gr., en relació a la seva superfície). Així:

L_i	x_i	n_i	$x_i \cdot n_i$	$\frac{n_i}{n} \times 100$	$\frac{x_i \cdot n_i}{\sum x_i \cdot n_i} \times 100$	p_i	q_i	$p_i - q_i$
0-250	181	199	36.101	21'1	0'6	21'1	0'6	20'5
250-500	326	172	56.000	18'2	0'9	39'3	1'5	37'8
500-2.000	1.027	289	296.661	30'6	4'9	69'9	6'4	63'5
2.000-5.000	3.147	126	396.554	13'4	6'5	83'3	12'9	70'4
5.000-10.000	6.710	68	456.304	7'2	7'5	90'5	20'4	70'1
10.000-50.000	19.944	71	1.416.036	7'5	23'3	98'0	43'7	54'3
50.000-1.550.000	180.652	19	3.432.384	2'0	56'3	100	100	0
$\sum_{i=1}^7$	6.451	$n \downarrow$ 944	6.090.040	100%	100%	502'1		316'6

Segons la fórmula clàssica donada per Pulido, el valor de l'índex de GINI, en aquest cas, serà de:

$$\overline{G} = \frac{\sum_{i=1}^6 (p_i - q_i)}{\sum_{i=1}^6 p_i} = \frac{316'6}{402'1} = \overline{0'79}$$

Altament, l'índex de LORENZ serà:

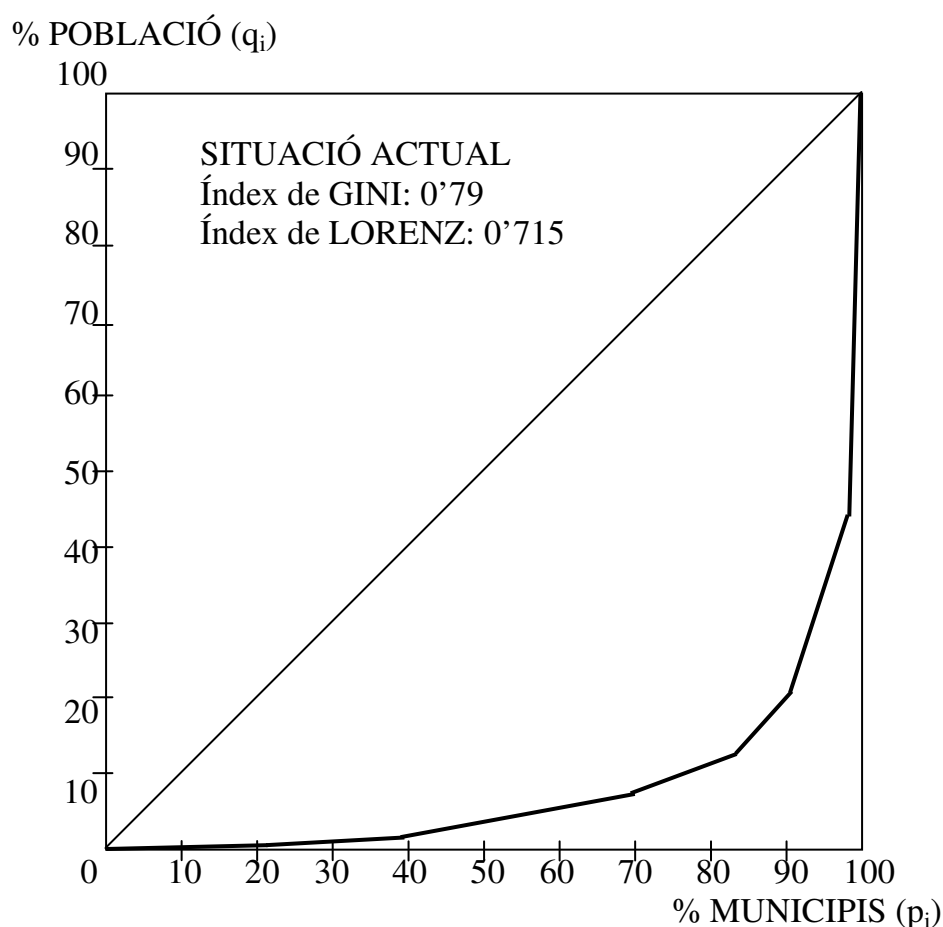
$$L = 1 - \frac{2}{n-1} \times \frac{\sum_{i=1}^6 q_i}{q_7}; \text{ però amb } n = 7 \text{ i } q_7 = 100, \text{ es té:}$$

$$L = 1 - \frac{2}{6} \times \frac{\sum_{i=1}^6 q_i}{100} = 1 - \frac{\sum_{i=1}^6 q_i}{300}, \text{ o sigui:}$$

$$\overline{L} = 1 - \frac{85'5}{300} = \overline{0'715}$$

⁸ Vide J.M. FRANQUET BERNIS en ANÁLISIS TERRITORIAL (División, Organización y Gestión del territorio). Ed.: Universidad Nacional de Educación a Distancia. Tortosa, 1991.

La corba de LORENZ corresponent, és la següent:

i) “Coeficient d’uniformitat territorial”:

Aquest conferenciant proposa i defineix, en algunes publicacions seves⁹, el concepte de “coeficient d’uniformitat territorial” com a mesura de la uniformitat en la distribució de les masses demogràfiques per un cert territori, tot just de sentit contrari al grau de variabilitat de les mateixes.

A l’anàlisi estadística que hem efectuat calculem -entre d’altres determinacions del valor central i mesures de dispersió absolutes i relatives-, el valor del coeficient de variació de Pearson (CV), que, com és sabut, es tracta d’una mesura abstracta, profusament emprada, de dispersió relativa dels valors de la variable aleatòria estadística (població municipal) que s’analitza; en el nostre cas, dita variable no és altra que la població dels municipis del territori en estudi (Catalunya).

Sembla obvi reconèixer que el territori en qüestió es trobarà tant més “equilibrat” quant menors siguin els valors del seu corresponent CV, o sigui,

⁹ Vide ANÁLISIS TERRITORIAL... (ja citada) així com L’ORGANITZACIÓ TERRITORIAL EN VEGUERIES: UN MODEL RACIONAL PER A CATALUNYA. Ed.: Institut d’Estudis Dertosenses. Tortosa, 1991.

quant menors siguin també les diferències poblacionals entre els municipis que hi són. Cal destacar, del coeficient escollit com a mesura de la variabilitat, la seva adimensionalitat, és a dir, la seva independència de les unitats de mesura, la qual cosa permet la comparació entre grups diferents de dades, un fet aquest que no resulta possible establir mitjançant l'ús exclusiu de la variança o de la seva arrel quadrada: la desviació típica o "standard".

D'aquesta manera, es pot definir el següent "coeficient d'uniformitat mitjà" de les poblacions per a cadascun dels territoris que són objecte del nostre estudi, a saber:

$$\overline{CU} = 100 (1 - 0'92 \cdot CV)$$

Com a resultat de l'aplicació esmentada, s'obté un valor de:

$$\overline{CU} = 100 (1 - 0'92 \times 3'94) = - \mathbf{263 \%}$$

Aquesta quantitat negativa és deguda a què el pertinent coeficient de variació -o, al cap i a la fi, el grau de dispersió de la població pel territori- és força gran, la qual cosa succeirà en territoris fortament desequilibrats des de la perspectiva analitzada, com tot just és el cas del que ara ens ocupa, Catalunya.

*****

-ANNEX DE DADES GENERALS-

0. Introducció.

1. Legislació.

DECRET 60/2001, de 23 de gener, pel qual es regula el procediment per al canvi de denominació dels nuclis de població i les entitats municipals descentralitzades. (Pàg. 2.824). Presidència de la Generalitat. DOGC núm. 3337 - 28/02/2001.

DECRET LEGISLATIU 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

Ley Orgánica 5/1985, de 19 de junio, del Régimen Electoral General Artículo 199 (L'elecció en les Entitats municipals descentralitzades)

Ley 7/1985, de 2 de abril, Reguladora de las Bases del Régimen Local Artículo 45.

Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya Article 78.

2. Canvi de denominació de les entitats municipals descentralitzades.

A iniciativa de la Generalitat de Catalunya.

2.2. A iniciativa de l'Ajuntament.

3. Les entitats municipals descentralitzades de Catalunya.

0. INTRODUCCIÓ

L'annex que oferim a continuació pretén de ser, com el seu mateix títol indica, una presentació de algunes dades d'interès general envers les entitats municipals descentralitzades, una de les modalitats d'entitat local que conformen l'actual mapa administratiu de Catalunya. Certament, com ja hem vist al llarg del text, es tracta d'un tipus d'entitat local menys conegut que el municipi, la província o la comarca, entre altres coses perquè no té, com les entitats acabades d'esmentar, un abast territorial general. Des del punt de vista espacial, les entitats municipals descentralitzades no comprenen pas tot el conjunt del territori de Catalunya, sinó que el seu àmbit se circumscriu a uns determinats sectors d'un total de trenta municipis, situats majoritàriament en les comarques nord-occidentals del país. Es tracta, doncs, d'un tipus d'entitat local amb uns trets molt específics i concrets, però no per això mancat d'interès tant des del punt de vista administratiu com estrictament territorial. D'entrada, doncs, volem remarcar que l'annex que segueix té bàsicament una orientació sistematitzadora i ordenadora dels conceptes i les dades essencials actualment vigents en relació amb aquestes entitats. Una orientació, d'altra banda, que no desconeix les possibilitats de desenvolupament que pot tenir aquesta figura en el futur context administratiu de Catalunya.

1. LEGISLACIÓ

1.1. DECRET 60/2001, de 23 de gener, pel qual es regula el procediment per al canvi de denominació dels nuclis de població i les entitats municipals descentralitzades. (Pàg. 2.824). Presidència de la Generalitat. DOGC núm. 3337 - 28/02/2001.

L'article 9.8 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que la Generalitat de Catalunya té competència exclusiva en matèria de denominació oficial dels municipis i topònims.

D'acord amb l'article 3 de l'Estatut, la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, estableix que els topònims de Catalunya tenen com a única forma oficial la catalana i atribueix als ajuntaments la determinació de la denominació dels nuclis de població.

La Comissió de Toponímia, la qual es regula al Decret 78/1991, de 8 d'abril, sobre l'ús de la toponímia, modificat pel Decret 59/2001, de 23 de gener, és l'òrgan d'assessorament, consulta i proposta en matèria de fixació oficial dels topònims de Catalunya. Aquesta Comissió, en iniciar els treballs necessaris per confeccionar un Nomenclàtor oficial de la toponímia major de Catalunya, en compliment de la Resolució 563/V del Parlament de Catalunya, va constatar la necessitat de comptar amb un suport normatiu adequat, quant al que afecta la denominació oficial dels nuclis de població i de les entitats municipals descentralitzades, d'acord amb el principi de seguretat jurídica, i atesa la manca

de regulació en la matèria i la pluralitat de competències i d'interessos que hi concorren.

D'acord amb això, per tal de donar un marc normatiu a la competència municipal assenyalada, cal desplegar el procediment per a l'aprovació de la denominació dels nuclis de població de manera que es compatibilitzi la competència municipal per a la determinació d'aquests topònims amb les atribucions de l'Institut d'Estudis Catalans com a institució encarregada d'establir i actualitzar la normativa lingüística del català tal com reconeix la Llei 8/1991, de 3 de maig, sobre l'autoritat lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans.

També s'ha establir la regulació del procediment per a la modificació de la denominació de les entitats municipals descentralitzades mitjançant un règim anàleg al que regula els canvis de denominació dels municipis.

Vist l'informe de la Comissió de Govern Local de Catalunya i d'acord amb el dictamen de la Comissió Jurídica Assessora, a proposta dels consellers de Governació i Relacions Institucionals i de Cultura i d'acord amb el Govern,

Decreto :

Capítol 1

Article 1

Objecte

Aquest Decret estableix els procediments que s'han de seguir per al canvi de la denominació dels nuclis de població i les entitats municipals descentralitzades i per a la determinació de la denominació dels nuclis de nova creació.

Capítol 2

Denominació dels nuclis de població

Article 2

Nucli de població

Als efectes d'aquest Decret, s'entén per nucli de població el conjunt d'almenys deu edificacions que formen carrers, places i altres vies urbanes. Excepcionalment, el nombre d'edificacions pot ser inferior a deu sempre que la població superi els cinquanta habitants.

S'inclouen en el nucli les edificacions que, tot i estar aïllades, estiguin a menys de 200 metres dels límits exteriors del conjunt. En la determinació d'aquesta distància s'han d'excloure els terrenys ocupats per instal·lacions industrials, comercials, cementiris, parcs, jardins, zones esportives, canals o rius que puguin ser creuats per ponts, aparcaments, infraestructures de transport o altres construccions o instal·lacions similars.

Article 3

Competència

3.1 La determinació de la denominació dels nuclis de població correspon a l'ajuntament del municipi en el qual es trobin.

3.2 La iniciativa per al canvi de denominació correspon al mateix ajuntament o a la Generalitat de Catalunya.

3.3 Els procediments que cal seguir per determinar la denominació dels nuclis de població són els que preveuen els articles 4 i 5 d'aquest Decret.

Article 4

Procediment a iniciativa de l'ajuntament

4.1 El procediment per a la determinació i per al canvi de denominació dels nuclis de població el pot iniciar d'ofici el mateix ajuntament del municipi en què es troben, mitjançant Decret de l'alcaldia amb la redacció prèvia d'una memòria que justifiqui la proposta. En aquest cas, l'expedient s'ha de sotmetre a informació pública per un termini de trenta dies i posteriorment s'ha de demanar un dictamen a l'Institut d'Estudis Catalans sobre la correcció lingüística de la proposta. Aquest dictamen s'ha d'emetre en el termini d'un mes.

4.2 El ple de l'ajuntament ha de pronunciar-se en el termini de quatre mesos, a comptar de la data d'iniciació, per majoria simple dels membres presents. En el cas que no es pronunciï dins d'aquest termini, s'ha d'arxivar l'expedient.

4.3 L'acord adoptat pel ple s'ha de comunicar al Departament de Governació i Relacions Institucionals.

Article 5

Procediment a iniciativa de la Generalitat

5.1 El Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya, amb el dictamen favorable de l'Institut d'Estudis Catalans, pot proposar als municipis el canvi de la denominació dels seus nuclis de població per tal que s'adeqüin a la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans i a la tradició toponomàstica catalana.

5.2 L'ajuntament ha de sotmetre la proposta a informació pública per un termini de trenta dies i posteriorment el ple ha de pronunciar-se sobre la proposta per majoria simple dels membres presents, en el termini de tres mesos a comptar de la data d'entrada de la proposta en el registre general de l'ajuntament.

5.3 L'acord adoptat pel ple s'ha de comunicar al Departament de Governació i Relacions Institucionals.

5.4 Si el ple no notifica l'acord al Departament de Governació i Relacions Institucionals, aquest Departament ha de comunicar aquest fet a l'ajuntament interessat. Un cop transcorregut el termini d'un mes des de la data d'entrada de la comunicació esmentada en el registre general de l'ajuntament la proposta s'entén denegada per l'ajuntament.

Article 6

Registre i comunicació dels canvis de denominació

6.1 El Departament de Governació i Relacions Institucionals ha d'anotar al registre d'ens locals els canvis de denominació de nuclis de població que es produeixin.

6.2 El Departament de Governació i Relacions Institucionals ha de comunicar al Departament de Cultura, a l'Institut d'Estadística de Catalunya, a l'Institut Cartogràfic de Catalunya i a l'Institut d'Estudis Catalans els canvis de denominació de nuclis de població que hagin estat inscrits al registre d'ens locals.

6.3 En el cas que la denominació aprovada per l'ajuntament no s'ajusti a la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans, es podrà procedir d'acord

amb el que estableix l'article 65 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local.

Article 7

Coordinació amb l'Institut Nacional d'Estadística

En el marc dels acords de col·laboració que s'estableixin, i sens perjudici de les obligacions que corresponen als ajuntaments d'acord amb la normativa que regula el padró municipal d'habitants, l'Institut d'Estadística de Catalunya ha de facilitar a l'Institut Nacional d'Estadística la informació necessària per a l'actualització de les denominacions dels nuclis de població a la relació d'unitats de població.

Article 8

Efectes

8.1 L'aprovació de la denominació dels nuclis de població d'acord amb algun dels procediments regulats en aquest Decret atorga el caràcter de denominació oficial.

8.2 Aquesta denominació és la que s'haurà d'emprar en la retolació, a la cartografia i la documentació oficial i, en especial, en la revisió anual de la relació de nuclis de població que s'ha de dur a terme d'acord amb el que estableix la normativa que regula el padró municipal d'habitants.

8.3 El canvi de nom dels nuclis de població no afecta la denominació del municipi al qual pertany ni en pot alterar la capitalitat.

Article 9

Canvi de denominació del municipi

Els canvis en la denominació del municipi no afecten la denominació de cap dels nuclis que en formen part.

Capítol 3

Entitats municipals descentralitzades

Article 10

Canvi de denominació

10.1 El procediment per al canvi de denominació de les entitats municipals descentralitzades es pot iniciar a instància del Govern de la Generalitat, de l'ajuntament afectat o de la mateixa entitat. El procediment que s'ha de seguir i els requisits de publicitat són els establerts per al canvi de denominació dels municipis en el Reglament de demarcació territorial i població dels ens locals.

10.2 En el cas que l'expedient l'iniciï la mateixa entitat, l'acord d'iniciació ha de ser adoptat per la junta de veïns a proposta del president i s'ha de presentar a l'ajuntament per a la seva tramitació. Per a l'adopció dels acords de l'entitat s'atindrà al que determina l'article 80 de la Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya. L'ajuntament ha de tramitar l'expedient d'acord amb el procediment establert en el Reglament de demarcació territorial i població dels ens locals per al canvi de denominació dels municipis a iniciativa de l'ajuntament.

Disposicions addicionals

—1 La denominació oficial de les entitats municipals descentralitzades és la que figura a l'Edicte de 13 d'abril de 1999, pel qual es dóna publicitat als noms oficials dels municipis, de les seves capitals respectives i de les entitats

municipals descentralitzades de Catalunya. Qualsevol canvi en aquestes denominacions s'ha de fer d'acord amb el que estableix l'article 10 d'aquest Decret.

—2 Els dictàmens de l'Institut d'Estudis Catalans als quals es refereixen els articles 4 i 5 i la disposició transitòria 1 d'aquest Decret els ha d'emetre l'òrgan que determini el Conselh Generau dera Val d'Aran quan es tracti de nuclis de població i d'entitats municipals descentralitzades situades en el territori de la Val d'Aran.

Disposicions transitòries

—1 La Comissió de Toponímia, en el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquest Decret, ha d'elaborar una proposta amb la denominació dels nuclis de població dels municipis de Catalunya, amb el dictamen favorable de l'Institut d'Estudis Catalans, que s'ha de sotmetre a l'aprovació dels municipis respectius d'acord amb el que estableix l'article 5 d'aquest Decret.

—2 Els ajuntaments i la resta d'administracions competents en cada cas han d'adoptar les mesures necessàries per tal que, en el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'aquest Decret, siguin substituïts els rètols que no s'ajustin a les denominacions oficials.

Disposició derogatòria

Es deroguen els apartats 2 i 3 de l'article 6 del Decret 78/1991, de 8 d'abril, sobre l'ús de la toponímia.

Disposicions finals

—1 Es modifica la lletra i) de l'apartat 1 de l'article 115 del Reglament de demarcació territorial i població dels ens locals, aprovat pel Decret 140/1988, de 24 de maig, que queda redactat de la manera següent:

"i) Nuclis de població."

—2 Aquest Decret entra en vigor l'endemà d'haver estat publicat al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Barcelona, 23 de gener de 2001

Jordi Pujol

President de la Generalitat
de Catalunya

Josep A. Duran i Lleida
Conseller de Governació
i Relacions Institucionals

Jordi Vilajoana i Rovira
Conseller de Cultura

(01.012.039)

1.2. DECRET LEGISLATIU 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

TÍTOL V

De les entitats municipals descentralitzades

Article 79

Constitució
d'entitats
municipals
descentralitzades

Descripció:

79.1 Les concentracions de població que dins d'un municipi constitueixin nuclis separats es poden constituir en entitats municipals descentralitzades, d'acord amb les regles següents:

- a) La iniciativa correspon indistintament a la majoria dels veïns interessats o a l'ajuntament corresponent.
- b) En el primer cas, l'ajuntament ha d'adoptar l'acord en el termini de dos mesos, a comptar de la presentació de la petició en el registre municipal.
- c) L'acord municipal sobre constitució de l'entitat municipal descentralitzada ha de determinar les competències que, d'acord amb l'article 82 d'aquesta Llei, ha d'assumir l'entitat, i el sistema de participació en els ingressos de l'ajuntament. L'acord s'ha de sotmetre al tràmit d'informació pública per un termini no inferior a seixanta dies; un cop transcorregut aquest termini, s'ha de trametre al Departament de Governació i Relacions Institucionals, juntament amb la resolució de les al·legacions presentades, la qual s'ha d'adoptar amb el mateix quòrum establert per l'article 114.2.b) d'aquesta Llei. També s'ha de fer la tramesa quan l'expedient s'ha iniciat a instància dels veïns, encara que l'acord municipal no hi sigui favorable.
- d) L'entitat ha de comptar amb un òrgan unipersonal executiu d'elecció directa i amb un òrgan col·legiat de control, que s'han d'escollir un cop finalitzat el procediment que estableix l'article 81 d'aquesta Llei, com a requisit per a la constitució vàlida de l'entitat municipal descentralitzada.

79.2 No es pot constituir com a entitat municipal descentralitzada el nucli on té la seu l'ajuntament.

Article 80

Requisits

Descripció:

80.1 La constitució d'entitats municipals descentralitzades requereix l'aprovació definitiva del Govern de la Generalitat, amb informe previ de la Comissió de Delimitació Territorial i de la Comissió Jurídica Assessora. El Govern de la Generalitat ha d'aprovar-ne la constitució quan l'acord de l'ajuntament i els informes de les comissions hi són favorables.

80.2 Només és procedent la constitució d'entitats municipals descentralitzades quan concorren, conjuntament, les condicions següents:

- a) Si la constitució no comporta una pèrdua de qualitat en la prestació dels serveis generals del municipi.
- b) Si l'entitat pot comptar amb els recursos suficients per a complir les seves atribucions.
- c) Si hi concorren circumstàncies de naturalesa geogràfica, històrica, social, econòmica o administrativa que ho requereixen.

80.3 L'aprovació comporta la determinació dels límits territorials als quals s'estén la jurisdicció de l'entitat i la corresponent separació de patrimoni.

80.4 Es pot procedir a la modificació o a la supressió de les entitats d'administració descentralitzada:

- a) A petició de l'entitat, amb audiència prèvia de l'ajuntament.
- b) A petició de l'ajuntament, amb audiència prèvia de l'entitat.
- c) Per acord del Govern de la Generalitat, quan motius de tipus econòmic o administratiu ho facin aconsellable, amb consulta prèvia a l'entitat i a l'ajuntament.

80.5 En els casos assenyalats per les lletres a) i b) de l'apartat 4, cal l'aprovació definitiva del Govern de la Generalitat i, en tot cas, n'han d'informar prèviament la Comissió de Delimitació Territorial i la Comissió Jurídica Assessora.

80.6 La supressió o la denegació de constitució d'una entitat d'administració descentralitzada s'entén sens perjudici del que disposa l'article 65.

Article 81

Òrgans de govern i administració

Descripció:

81.1 L'òrgan unipersonal, que adopta la denominació de president o presidenta, és elegit directament pels veïns de l'entitat pel sistema majoritari mitjançant la presentació de candidats pels diferents partits, federacions, coalicions o agrupacions d'electors.

81.2 L'òrgan col·legiat, que adopta la denominació de junta de veïns, és format pel president o presidenta i pels vocals, en un nombre equivalent al terç dels regidors que integren l'ajuntament, que en cap cas no pot ésser inferior a dos. En el cas que el nombre de vocals sigui senar, s'hi ha d'afegir un vocal més.

81.3 La designació dels vocals és feta de conformitat amb els resultats de les eleccions per l'ajuntament en la secció o les seccions constitutives de l'entitat.

81.4 La junta electoral de zona ha de determinar, d'acord amb el que disposa la legislació electoral, el nombre de vocals que correspon a cada partit, federació, coalició o agrupació.

81.5 Un cop realitzada l'operació anterior, els representants de cada candidatura han de designar entre els electors de cada entitat els que han d'ésser vocals.

81.6 No obstant això, es pot establir el règim de consell obert per a les entitats en què concorren les característiques assenyalades per l'article 73. En aquest cas, s'ha d'elegir només el president o presidenta, d'acord amb el que disposa l'apartat 1.

81.7 En el cas de vacant en la presidència de l'entitat municipal descentralitzada, aquesta ha d'ésser ocupada per la següent persona que hagi obtingut més vots populars en les eleccions a l'òrgan unipersonal.

Article 82

Competències

Descripció:

82.1 És competència de l'entitat municipal descentralitzada:

- a) La vigilància dels béns d'ús públic i dels comunals.
- b) La conservació i l'administració del seu patrimoni, inclòs el forestal, i la regulació de l'aprofitament dels seus béns comunals.
- c) L'enllumenat públic i la neteja viària.
- d) L'execució d'obres i la prestació de serveis de competència municipal d'interès exclusiu de l'entitat, quan no són a càrrec del municipi respectiu o de la comarca.
- e) L'ordenació del trànsit de vehicles i de persones en el seu àmbit.
- f) La conservació i el manteniment dels parcs i els jardins i del patrimoni històric i artístic del seu àmbit.
- g) Les activitats culturals i esportives directament vinculades a l'entitat.

82.2 L'ajuntament pot delegar en l'entitat les altres competències que permeten un exercici descentralitzat. Per a fer efectiva la delegació cal l'acceptació de l'entitat municipal descentralitzada.

82.3 Si l'entitat municipal descentralitzada es crea en virtut de fusió o d'agregació de municipis, pot prestar els serveis que gestionava anteriorment el municipi extingit.

Article 83

Règim de funcionament

Descripció:

83.1 Correspon al president o presidenta representar l'entitat, administrar-ne els interessos, executar els acords adoptats per la junta de veïns i les altres atribucions que corresponen a l'alcalde o alcaldessa, d'acord amb la legislació de règim local.

83.2 Les atribucions i el règim de funcionament de la junta de veïns són els que

corresponen al ple, en l'àmbit de les seves competències.

83.3 Les entitats municipals descentralitzades, en l'àmbit de llurs atribucions, tenen plena autonomia per a l'administració del nucli de població. No obstant això, els acords sobre disposició de béns, operacions de crèdit i expropiació forçosa han de ser ratificats per l'ajuntament en el termini de dos mesos a comptar des de la tramesa. La manca de l'acord municipal dins d'aquest termini produeix efectes estimatoris.

83.4 El president o presidenta o el vocal en qui delegui pot assistir amb veu però sense vot a les sessions de l'ajuntament.

83.5 L'entitat ha de contribuir a les càrregues generals del municipi en la forma i la proporció que determina la legislació de finances locals, sens perjudici de la participació de l'entitat en els ingressos de l'ajuntament.

1.3. Ley Orgánica 5/1985, de 19 de junio, del Régimen Electoral General

Artículo 199 (L'elecció en les Entitats municipals descentralitzades)

1. El régimen electoral de los órganos de las entidades locales de ámbito territorial inferior al Municipio será el que establezcan las leyes de las Comunidades Autónomas que las instituyan o reconozcan, que, en todo caso, deberán respetar lo dispuesto en la Ley reguladora de las bases del régimen local; en su defecto, será el previsto en los números siguientes de este artículo.

2. Los Alcaldes Pedáneos son elegidos directamente por los vecinos de la correspondiente entidad local por sistema mayoritario mediante la presentación de candidatos por los distintos partidos, federaciones, coaliciones o agrupaciones de electores.

3. Las Juntas Vecinales de las entidades locales menores están formadas por el Alcalde Pedáneo que las preside y dos vocales en los núcleos de población inferior a 250 residentes y por cuatro en los de población superior a dicha cifra, siempre que el número de vocales no supere al tercio del de Concejales que integran el Ayuntamiento, en cuyo caso el número de vocales será de dos.

4. La designación de estos vocales se hará de conformidad con los resultados de las elecciones para el Ayuntamiento en la Sección o Secciones constitutivas de la entidad local menor.

5. La Junta Electoral de Zona determinará, aplicando el procedimiento establecido en el artículo 163, el número de vocales que corresponde a cada partido, federación, coalición o agrupación.

6. Realizada la operación anterior, el representante de cada candidatura designará entre los electores de la entidad local menor a quienes hayan de ser vocales.

7. Si las Juntas Vecinales no hubiesen de constituirse, de acuerdo con lo previsto en la legislación sobre régimen local, por haberse establecido el funcionamiento de la entidad en régimen de Concejo Abierto, se elegirá, en todo caso, un Alcalde Pedáneo en los términos del número 2 de este artículo.

Artículo 200

Las Juntas Electorales Provinciales adoptarán las resoluciones necesarias para dar cumplimiento a lo dispuesto en el artículo 179.2 de esta Ley, con el fin de que sea elegido el Alcalde de los Municipios que funcionen en régimen de Concejo abierto.

1.4. Ley 7/1985, de 2 de abril, Reguladora de las Bases del Régimen Local

Artículo 45

1. Las Leyes de las Comunidades Autónomas sobre régimen local regularán las entidades de ámbito territorial inferior al Municipio, para la administración descentralizada de núcleos de población separados, bajo su denominación tradicional de caseríos, parroquias, aldeas, barrios, anteiglesias, concejos, pedanías, lugares anejos y otros análogos, o aquella que establezcan las leyes.

2. En todo caso se respetarán las siguientes reglas:

a) La iniciativa corresponderá indistintamente a la población interesada o al Ayuntamiento correspondiente. Este último debe ser oído en todo caso.

b) La entidad habrá de contar con un órgano unipersonal ejecutivo de elección directa y un órgano colegiado de control, cuyo número de miembros no podrá ser inferior a dos ni superior al tercio del número de Concejales que integren el respectivo Ayuntamiento.

La designación de los miembros del órgano colegiado se hará de conformidad con los resultados de las elecciones para el Ayuntamiento en la Sección o Secciones constitutivas de la circunscripción para la elección del órgano unipersonal.

No obstante, podrá establecerse el régimen de Concejo Abierto para las entidades en que concurren las características previstas en el número 1 del artículo 29.

c) Los acuerdos sobre disposición de bienes, operaciones de crédito y expropiación forzosa deberán ser ratificadas por el Ayuntamiento.

1.5. Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya **Article 78**

1. L'òrgan unipersonal, que adopta la denominació de president, és elegit directament pels veïns de l'entitat pel sistema majoritari mitjançant la presentació de candidats pels diferents partits, federacions, coalicions o agrupacions d'electors.

2. L'òrgan col·legiat, que adopta la denominació de junta de veïns, és format pel president i dos vocals en el nucli de població inferior a dos-cents cinquanta residents i per quatre en els de població superior a aquesta xifra, sempre que el nombre de vocals no superi la tercera part del nombre de regidors que integren l'ajuntament, en el qual cas els vocals han d'ésser dos.

3. La designació dels vocals, és feta de conformitat amb els resultats de les eleccions per l'ajuntament en la secció o les seccions constitutives de l'entitat.

4. La junta electoral de zona ha de determinar, d'acord amb el que disposa la legislació electoral, el nombre de vocals que correspon a cada partit, federació, coalició o agrupació.

5. Un cop realitzada l'operació anterior, els representants de cada candidatura han de designar entre el electors de cada entitat el que han d'ésser vocals.

6. No obstant això, es pot establir el règim de consell obert per a les entitats en què concorren les característiques assenyalades per l'article 70. En aquest cas, s'ha d'elegir només el president, d'acord amb el que disposa l'apartat 1.

2. CANVI DE DENOMINACIÓ DE LES ENTITATS MUNICIPALS DESCENTRALITZADES

2.1. A iniciativa de la Generalitat de Catalunya

Última revisió: 2 d'abril de 2004

I. INTRODUCCIÓ

1. Concepte

La iniciativa per canviar la denominació d'una entitat municipal descentralitzada correspon a l'ajuntament, a la Generalitat de Catalunya o a la mateixa entitat.

En aquest model es desenvolupa el segon d'aquests procediments, o sigui, el que té lloc a iniciativa de la Generalitat de Catalunya.

2. Legislació aplicable

- Article 9.8 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.
- Llei 8/1991, de 3 de maig, sobre l'autoritat lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans.
- Article 18.3 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística.
- Decret 78/1991, de 8 d'abril, sobre l'ús de la toponímia, modificat pel Decret 59/2001, de 23 de gener.
- Article 10 del Decret 60/2001, de 23 de gener, pel qual es regula el procediment per al canvi de denominació dels nuclis de població i les entitats municipals descentralitzades.
- Articles 57- 60 del Decret 140/1988, de 24 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de demarcació territorial i població dels ens locals.
- Article 83 del Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

3. Consideracions pràctiques

El procediment per canviar la denominació de les entitats municipals descentralitzades a iniciativa de la Generalitat es regula de manera específica a l'article 10 del Decret 60/2001, en relació amb els articles 57-60 del Decret 140/1988, i 83 del Decret legislatiu 2/2003. Cal distingir els tràmits següents:

1. Proposta del Departament de Governació i Administracions Públiques.

La proposta del Departament de Governació i Administracions Públiques és potestativa i ha de tenir com a objectiu justificador l'adequació de la denominació de l'entitat municipal descentralitzada amb la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans i amb la tradició toponomàstica catalana.

Això implica diverses possibilitats: així, el Departament de Governació i Administracions Públiques pot tenir la iniciativa i plantejar l'assumpte a l'Institut d'Estudis Catalans, el qual emetrà o no informe favorable, o bé pot ser que sigui l'Institut d'Estudis Catalans qui tingui la iniciativa de plantejar el tema al Departament de Governació i Administracions Públiques i que aquest consideri procedent fer la proposta corresponent. Per tant, el Departament de Governació i Administracions Públiques disposa d'un marge ampli de flexibilitat segons cada cas.

2. L'ajuntament sotmet la proposta a informació pública.

La proposta s'ha d'adreçar a l'ajuntament afectat i aquest l'ha de sotmetre a informació pública per un termini de trenta dies. Correspon a l'alcalde fer aquest tràmit.

Des del punt de vista de la documentació, caldrà tenir en compte els textos de l'anunci que s'hauran de publicar en els diaris oficials corresponents i l'ofici de tramesa de l'anunci.

Durant el tràmit d'informació pública es poden presentar al·legacions, reclamacions i suggeriments, la qual cosa exigeix emetre la certificació corresponent en els termes habituals.

Aquesta proposta, per tal d'efectuar-se, ha de comptar amb el dictamen favorable de l'Institut d'Estudis Catalans.

3. Acord del ple de l'ajuntament sobre la proposta.

El ple de l'ajuntament ha d'adoptar un acord per pronunciar-se sobre la proposta, en el sentit de manifestar si hi està d'acord o no, o si ho està en part en els termes que cregui pertinents.

L'acord del ple, amb independència de quin sigui el seu contingut, requereix el següent:

1. Ha de ser adoptat pel vot favorable de les dues terceres parts del nombre de fet i, en tot els casos, de la majoria absoluta del nombre legal de membres de la corporació.
2. Les al·legacions, reclamacions o suggeriments presentats durant el termini d'informació pública són dades de què disposa el ple de l'ajuntament en relació amb el contingut de l'acord que finalment adopti.

4. Comunicació de l'acord del ple al Departament de Governació i Administracions Públiques.

L'acord adoptat pel ple s'ha de comunicar al Departament de Governació i Administracions Públiques mitjançant l'escrit corresponent en el termini de sis dies.

Si en el termini de tres mesos el Departament de Governació i Administracions Públiques no formula oposició l'acord municipal serà definitiu i executiu. (art. 59.4 del Decret 140/1988)

5. Resolució definitiva del Govern de la Generalitat a proposta del Departament de Governació i Administracions Públiques.

Si la nova denominació és susceptible de ser confosa amb altra, o si conté incorreccions lingüístiques, o no s'ajusta a la toponímia catalana, correspon al Govern de la Generalitat a proposta del Departament de Governació i Administracions Públiques, la resolució definitiva sobre el canvi de nom, sempre que es facin les següents actuacions:

1. Sol·licitar informe previ a l'Institut d'Estudis Catalans o a qualsevol altre idoni. (articles 4 i 5 del Decret 60/2001 en relació amb la Disposició addicional segona del mateix Decret i amb l'art. 59.3 del Decret 140/1988).
2. Concedir audiència prèvia a l'ajuntament corresponent per tal que expressi el seu parer en relació amb aquest fet i en tot cas es consensui la nova denominació.

6. Anotació del canvi de denominació al Registre d'ens locals.

Si com a conseqüència de l'acord adoptat pel ple es canvia la denominació de l'entitat municipal descentralitzada corresponent, un cop comunicat aquest acord al Departament de Governació i Administracions Públiques, s'ha d'anotar el canvi de denominació al Registre d'ens locals que gestiona la Direcció General d'Administració Local.

7. Comunicació dels canvis de denominació.

Un cop anotats al Registre d'ens locals de Catalunya els canvis de denominació corresponents, el Departament de Governació i Administracions Públiques ha de comunicar aquests canvis, mitjançant l'escrit pertinent, als organismes següents:

1. Departament de Cultura
2. Institut d'Estadística de Catalunya
3. Institut Cartogràfic de Catalunya
4. Institut d'Estudis Catalans

II. TRÀMITS DEL PROCEDIMENT

1. Proposta (1) motivada del Departament de Governació i Administracions Públiques, relativa al canvi de denominació de l'entitat municipal descentralitzada de.... La seva motivació ha de fonamentar-se en l'adequació de la denominació dels nuclis de població a la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans i a la tradició toponomàstica catalana.

(1) Fonaments de dret :

- Article 10 del Decret 60/2001, pel qual es regula el procediment per al canvi de denominació dels nuclis de població i les entitats municipals descentralitzades.
- Articles 59 del Decret 140/1988, de 24 de maig, pel qual s'aprova el reglament de demarcació territorial i població dels ens locals.
- Article 83 del Decret legislatiu 2/2003, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

2. Dictamen de l'Institut d'Estudis Catalans, relatiu a la anterior proposta. Ha de ser favorable.

3. Resolució de l'alcalde d'incoació de l'expedient de canvi de denominació l'entitat municipal descentralitzada de.... i que ordena que es sotmeti a informació pública l'expedient.

A la relació de fets s'ha de fer menció de que ha entrat al Registre de l'ajuntament amb data ... una proposta del Departament de Governació i Administracions Públiques relativa al canvi de denominació l'entitat municipal descentralitzada de...., i que es proposa la nova denominació de .... S'han de reproduir els motius al·legats a la proposta per canviar la denominació.

A l'apartat "resolc" ha de constar que s'incoa l'expedient i que la proposta, per un termini de 30 dies, se sotmès a informació pública i s'exposa al tauler d'anuncis de l'ajuntament.

(1) Fonaments de dret :

- Article 10.1 del Decret 60/2001, de 23 de gener, pel qual es regula el procediment pel canvi de denominació dels nuclis de població i les entitats municipals descentralitzades.
- Article 59.1 del Decret 140/1988, de 24 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de demarcació territorial i població dels ens locals.

4. Publicació de la resolució al DOGC

(1) Reproducció literal de la resolució.

5. Publicació al tauler d'anuncis de l'Ajuntament

(1) Reproducció literal de la resolució.

6. Certificat (3) que acrediti que no s'han presentat al·legacions en el termini de trenta dies.

(1) Fonaments de dret :

- Article 59.1 del Decret 140/1988, de 24 de maig, pel qual s'aprova el reglament de demarcació territorial i població dels ens locals.

7. Certificat (4) que acrediti que s'han presentat al·legacions dins del termini de trenta dies. S'han de reproduir les al·legacions produïdes.

(1) Fonaments de dret :

- Article 59.1 del Decret 140/1988, de 24 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de demarcació territorial i població dels ens locals.

8. Acord del ple d'aprovació de la proposta de canvi de denominació.

A la relació de fets s'ha de fer menció de que ha entrat al Registre de l'ajuntament (data) una proposta del Departament de Governació i Administracions Públiques relativa al canvi de denominació de l'entitat municipal descentralitzada de... i que es proposa la nova denominació de .... S'han de reproduir els motius al·legats a la proposta per canviar la denominació. S'ha d'indicar que mitjançant la Resolució de l'alcaldia (data) es va iniciar l'expedient sobre el canvi de denominació esmentat i es va sotmetre a informació pública per un termini de trenta dies aquesta proposta, per mitjà de l'anunci pertinent, publicat al DOGC (núm. i data), i a través de l'exposició d'aquest anunci al tauler d'anuncis de l'ajuntament i que durant aquest termini no van haver al·legacions.

A l'apartat "acord" ha de constar que s'aprova en la sessió... (data) i amb el vot favorable de les dues terceres parts del nombre de fet i, en tot els casos, de la majoria absoluta del nombre legal de membres de la corporació, la proposta de canvi de denominació de l'entitat municipal descentralitzada de..., indicant la antiga i la nova denominació, i que es comuniqui l'acord en el termini de sis dies al Departament de Governació i Administracions Públiques de la Generalitat de Catalunya.

(1) Fonaments de dret:

- Article 18 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística.

- Article 10 del Decret 60/2001, de 23 de gener, pel qual es regula el procediment pel canvi de denominació dels nuclis de població i les entitats municipals descentralitzades.

- Article 59.2 del Decret 140/1988, de 24 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de demarcació territorial i població dels ens locals.

9. Comunicació de l'acord del ple al Departament de Governació i Administracions Públiques.

2.2. A iniciativa de l'Ajuntament

I. INTRODUCCIÓ

1. Concepte

La iniciativa per canviar la denominació d'una entitat municipal descentralitzada correspon a l'ajuntament, a la Generalitat de Catalunya o a la mateixa entitat.

En aquest model es desenvolupa el primer d'aquests procediments, o sigui, el que té lloc a iniciativa de l'ajuntament.

2. Legislació aplicable

- Article 9.8 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.
- Llei 8/1991, de 3 de maig, sobre l'autoritat lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans.
- Article 18.3 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística.
- Decret 78/1991, de 8 d'abril, sobre l'ús de la toponímia, modificat pel Decret 59/2001, de 23 de gener.
- Article 10 del Decret 60/2001, de 23 de gener, pel qual es regula el procediment per al canvi de denominació dels nuclis de població i les entitats municipals descentralitzades.
- Articles 57- 60 del Decret 140/1988, de 24 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de demarcació territorial i població dels ens locals.
- Article 83 del Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

3. Consideracions pràctiques

El procediment per canviar la denominació de les entitats municipals descentralitzades a iniciativa de l'ajuntament es regula de manera específica a l'article 10 del Decret 60/2001, en relació amb els articles 57-60 del Decret 140/1988, i 83 del Decret legislatiu 2/2003. Cal distingir els tràmits següents:

1. Proposta de l'ajuntament.

La iniciativa de l'ajuntament per canviar la denominació de l'entitat municipal descentralitzada és potestativa i ha d'anar acompanyada d'una memòria que justifiqui el canvi de denominació, el qual ha de tenir com a motivació l'adequació de la denominació a la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans i a la tradició toponomàstica catalana.

2. L'ajuntament sotmet la proposta a informació pública.

L'ajuntament ha de sotmetre l'expedient per canviar la denominació de l'entitat municipal descentralitzada a informació pública per un termini de trenta dies. Correspon a l'alcalde fer aquest tràmit.

Des del punt de vista de la documentació, caldrà tenir en compte els textos de l'anunci que s'hauran de publicar en els diaris oficials corresponents i al tauler d'anuncis de l'ajuntament, i l'ofici de tramesa de l'anunci.

Durant el tràmit d'informació pública es poden presentar al·legacions, reclamacions i suggeriments, la qual cosa exigeix emetre la certificació corresponent en els termes habituals.

Posteriorment, i abans de que el ple es pronunciï, s'ha de demanar un dictamen a l'Institut d'Estudis Catalans relatiu a la correcció lingüística de la proposta. Aquest dictamen s'ha d'emetre en el termini d'un mes i ha de ser favorable.

3. Acord del ple de l'ajuntament sobre la proposta.

El ple de l'ajuntament ha d'adoptar un acord per pronunciar-se sobre la proposta, en el sentit de manifestar si hi està d'acord o no, o si ho està en part en els termes que cregui pertinents.

L'acord del ple, amb independència de quin sigui el seu contingut, requereix el següent:

1. Ha de ser adoptat pel vot favorable de les dues terceres parts del nombre de fet i, en tot els casos, de la majoria absoluta del nombre legal de membres de la corporació.
2. Les al·legacions, reclamacions o suggeriments presentats durant el termini d'informació pública són dades de què disposa el ple de l'ajuntament en relació amb el contingut de l'acord que finalment adopti.

4. Comunicació de l'acord del ple al Departament de Governació i Administracions Públiques.

L'acord adoptat pel ple s'ha de comunicar al Departament de Governació i Administracions Públiques mitjançant l'escrit corresponent en el termini de sis dies.

Si en el termini de tres mesos el Departament de Governació i Administracions Públiques no formula oposició l'acord municipal serà definitiu i executiu. (art. 59.4 del Decret 140/1988)

5. Resolució definitiva del Govern de la Generalitat a proposta del Departament de Governació i Administracions Públiques.

Si la nova denominació és susceptible de ser confosa amb altra, o si conté incorreccions lingüístiques, o no s'ajusta a la toponímia catalana, correspon al Govern de la Generalitat a proposta del Departament de Governació i Administracions Públiques, la resolució definitiva sobre el canvi de nom, sempre que es facin les següents actuacions:

1. Sol·licitar informe previ a l'Institut d'Estudis Catalans o a qualsevol altre idoni. (articles 4 i 5 del Decret 60/2001 en relació amb la Disposició addicional segona del mateix Decret i amb l'art. 59.3 del Decret 140/1988).
2. Concedir audiència prèvia a l'ajuntament corresponent per tal què expressi el seu parer en relació amb aquest fet i en tot cas es consensui la nova denominació.

6. Anotació del canvi de denominació al Registre d'ens locals.

Si com a conseqüència de l'acord adoptat pel ple es canvia la denominació de l'entitat municipal descentralitzada corresponent, un cop comunicat aquest acord al Departament de Governació i Administracions Públiques s'ha d'anotar el

canvi de denominació al Registre d'ens locals que gestiona la Direcció General d'Administració Local.

7. Comunicació dels canvis de denominació.

Un cop anotats al Registre d'ens locals de Catalunya els canvis de denominació, el Departament de Governació i Administracions Públiques ha de comunicar aquests canvis, mitjançant l'escrit pertinent, als organismes següents:

1. Departament de Cultura
2. Institut d'Estadística de Catalunya
3. Institut Cartogràfic de Catalunya
4. Institut d'Estudis Catalans

II. TRÀMITS DEL PROCEDIMENT

1. Memòria motivada de l'ajuntament, relativa al canvi de denominació del nucli de població corresponent. La seva motivació ha de fonamentar-se en l'adequació de la denominació dels nuclis de població a la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans i a la tradició toponomàstica catalana.

2. **Resolució de l'alcalde d'incoació de l'expedient** de canvi de denominació de l'Entitat municipal descentralitzada i que ordena que es sotmeti a informació pública l'expedient.

A la relació de fets s'ha de fer menció que, amb data ..., es fa una proposta a iniciativa de l'ajuntament (grup municipal ...) relativa al canvi de denominació de l'entitat municipal descentralitzada de..., a la qual s'acompanya la memòria corresponent. S'han de reproduir els motius al·legats a la proposta per canviar la denominació del nucli de població.

A l'apartat "resolc" ha de constar que s'incoa l'expedient i s'ordena que aquest es sotmeti a informació pública per un termini de 30 dies, mitjançant la publicació al DOGC i l'exposició al tauler d'anuncis de l'ajuntament.

(1) Fonaments de dret :

- Article 10.1 del Decret 60/2001, pel qual es regula el procediment per al canvi de denominació dels nuclis de població i les entitats municipals descentralitzades.
- Article 59.1 "in fine" del Decret 140/1988, de 24 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de demarcació territorial i població dels ens locals.

3. **Publicació de la resolució al DOGC**

(1) Reproducció literal de la resolució.

4. **Publicació al tauler d'anuncis de l'Ajuntament (1)**

(1) Reproducció literal de la resolució.

5. **Certificat (3)** que acrediti que no s'han presentat al·legacions en el termini de trenta dies.

(1) Fonaments de dret :

- Article 59.1 del Decret 140/1988, de 24 de maig, pel qual s'aprova el reglament de demarcació territorial i població dels ens locals.

6. Certificat (4) que acrediti que s'han presentat al·legacions dins del termini de trenta dies. S'han de reproduir les al·legacions produïdes.

(1) Fonaments de dret :

- Article 59.1 del Decret 140/1988, de 24 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de demarcació territorial i població dels ens locals.

7. Dictamen de l'Institut d'Estudis Catalans

8. Acord del ple d'aprovació de la proposta de canvi de denominació.

A la relació de fets s'ha de fer menció que, amb data ..., es fa una proposta a iniciativa de l'ajuntament (grup municipal), relativa al canvi de denominació de l'Entitat municipal descentralitzada de... (nom de l'entitat) per el de ...(indicar la nova denominació), a la qual s'acompanya la memòria corresponent. S'han de reproduir els motius al·legats a la proposta per canviar la denominació. S'ha d'indicar que mitjançant la Resolució de l'alcaldia (data), es va iniciar l'expedient sobre el canvi de denominació esmentat i es va sotmetre a informació pública per un termini de trenta dies aquesta proposta, per mitjà de l'anunci pertinent, publicat al DOGC (núm. i data), i a través de l'exposició d'aquest anunci al tauler d'anuncis de l'ajuntament i que durant aquest termini no van haver al·legacions. Per últim s'ha de indicar també que dins de termini s'ha dictaminat favorablement per part de l'Institut d'Estudis Catalans, en relació amb la correcció lingüística de la proposta.

A l'apartat "acord" ha de constar que s'aprova en la sessió... (data) i amb el vot favorable de les dues terceres parts del nombre de fet i, en tot els casos, de la majoria absoluta del nombre legal de membres de la corporació, la proposta de canvi de denominació de l'entitat municipal descentralitzada de... , indicant la antiga i la nova denominació, i que es comunicui l'acord en el termini de sis dies al Departament de Governació i Administracions Públiques de la Generalitat de Catalunya.

(1) Fonaments de dret:

- Article 18 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística.

- Article 10 del Decret 60/2001, de 23 de gener, pel qual es regula el procediment pel canvi de denominació dels nuclis de població i les entitats municipals descentralitzades.

- Article 59.2 del Decret 140/1988, de 24 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de demarcació territorial i població dels ens locals.

9. Comunicació de l'acord del ple al Departament de Governació i Administracions Públiques.

3. LES ENTITATS MUNICIPALS DESCENTRALITZADES DE CATALUNYA

Tal com venim explicant al conjunt del llibre, les entitats de població que, dins d'un mateix municipi, conformen nuclis separats, poden constituir-se en entitats municipals descentralitzades, regides per una junta de veïns, al front de la qual hi ha un president. Són ens locals amb personalitat jurídica pròpia; les seves competències deriven de la llei, dels acords de creació i dels acords posteriors. La Constitució espanyola de 1978 reforça el principi d'autonomia dels ens locals i la llei de bases estatal (7/1985) determina que totes les entitats locals gestionen amb autonomia els interessos propis. Disposen dels seus propis òrgans d'administració i govern i gestionen un pressupost independent.

Actualment existeixen a Catalunya 54 EMD's que es relacionen a continuació (entre parèntesis consta el nom del municipi al qual pertanyen):

Codi	Nom de l'entitat municipal descentralitzada (municipi)
	A (12)
7000120002	Ainet de Besan (Alins)
7000270005	Arànsers (Lles de Cerdanya)
7000330008	Araós (Alins)
7000480001	Arcavell i la Farga de Moles (Valls de Valira, les)
7000510007	Arestui (Llavorsí)
7000640003	Àreu (Alins)
7000700000	Arró (Bòrdes, es)
7000860009	Arròs e Vila (Vielha e Mijaran)
7000990004	Ars (Valls de Valira, les)
7001030008	Arties e Garòs (Naut Aran)
7001100000	Asnurri (Valls de Valira, les)
7001250006	Aubèrt e Betlan (Vielha e Mijaran)

	B (4)
7001310007	Bagergue (Naut Aran)
7001460009	Baixasca (Llavorsí)
7001590004	Bescaran (Valls de Valira, les)
7001620002	Betren (Vielha e Mijaran)

	C (4)
7001780001	Canalda (Odèn)
7001840003	Canonja, la (Tarragona)
7001970005	Casau (Vielha e Mijaran)
7002010007	Civís (Valls de Valira, les)

	D (1)
7002180001	Durro i Saraís (Vall de Boí, la)

	E (2)
7002230008	Escunhau e Casarilh (Vielha e Mijaran)
7002390004	Espui (Torre de Cabdella, la)

	F (1)
7002440003	Fontllonga i Ametlla (Camarasa)

	G (4)
7002570005	Gausac (Vielha e Mijaran)
7002600000	Gerb (Os de Balaguer)
7002760009	Gessa (Naut Aran)
7002820002	Guàrdia d'Ares, la (Valls d'Aguilar, les)

	I (1)
7006300000	Isil i Alós (Alt Àneu)

	J (2)
7005110007	Jesús (Tortosa)
7002950006	Josa de Cadí (Josa i Tuixén)

	M (3)
7003090004	Manyanet (Sarroca de Bellera)
7003160009	Montenartró (Llavorsí)
7003210007	Muntells, els (Sant Jaume d'Enveja)

	O (1)
7003370005	Os de Civís (Valls de Valira, les)

	P (3)
7003420002	Pi (Bellver de Cerdanya)
7006240003	Picamoixons (Valls)
7003550006	Pla de la Font, el (Gimenells i el Pla de la Font)

	S (8)
7003740003	Sant Joan Fumat (Valls de Valira, les)
7003800000	Sant Martí de Torroella (Sant Joan de Vilatorrada)
7003930008	Santa Maria de Meià (Vilanova de Meià)
7004070005	Sellui (Baix Pallars)
7004140003	Senet (Vilaller)
7006450006	Sorpe (Alt Àneu)
7004290004	Sossís (Conca de Dalt)
7004350006	Sucs (Lleida)

	T (2)
7004400000	Taús (Valls d'Aguilar, les)
7004530008	Tredòs (Naut Aran)

	U (1)
7006580001	Unha (Naut Aran)

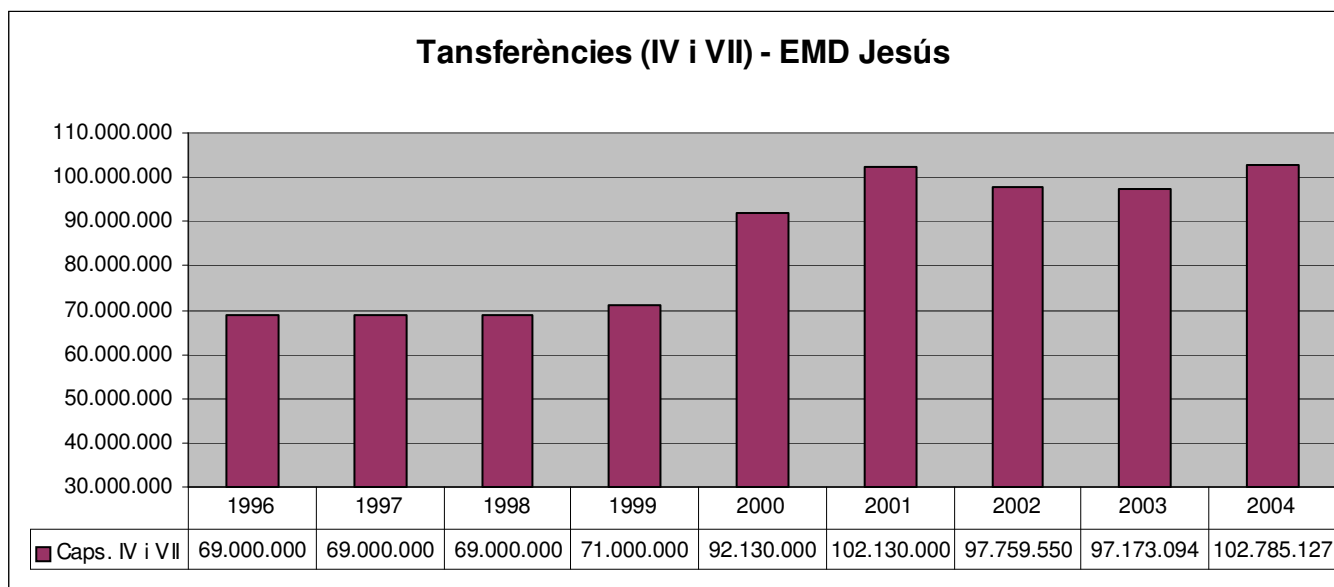
	V (5)
7004660009	Valldoreix (Sant Cugat del Vallès)
7004720002	Vila i Vall de Castellbò (Montferrer i Castellbò)
7004880001	Vilac (Vielha e Mijaran)
7004910007	Vilamitjana (Tremp)
7005040003	Víllec i Estana (Montellà i Martinet)

-ANNEX DE GRÀFICS-

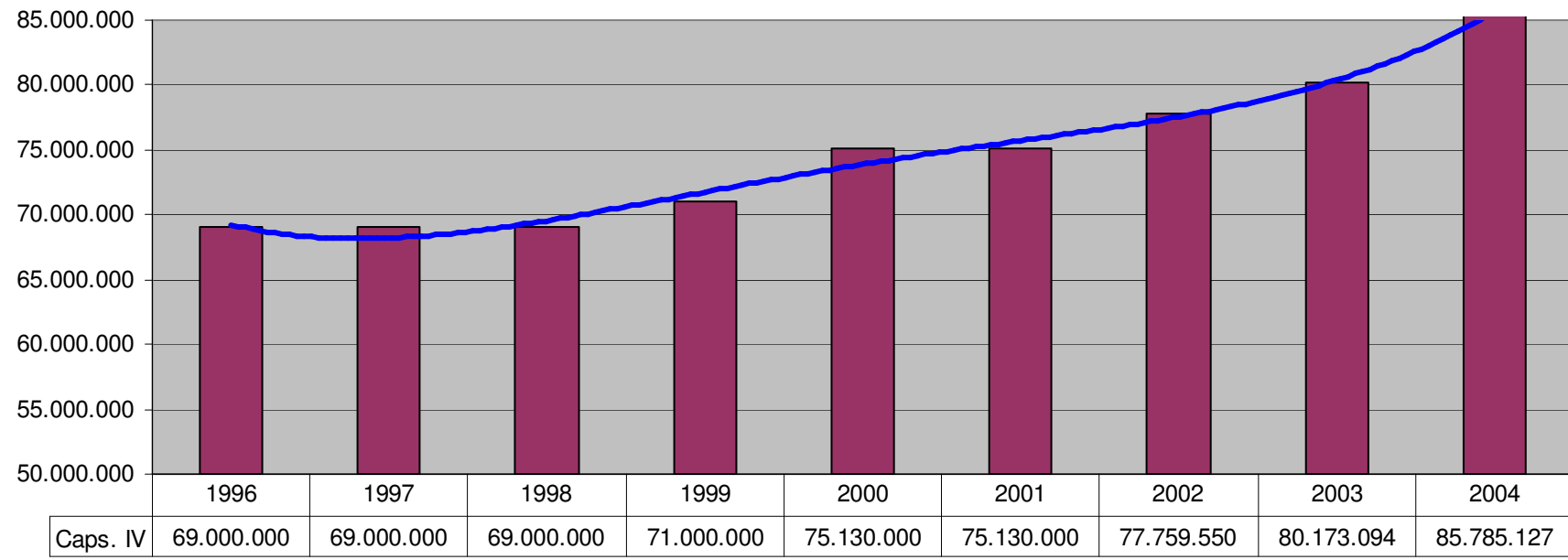
- 1.- Transferències de l'Ajuntament a l'EMD (capítols IV i VII).
  - 2.- Transferències corrents de l'Ajuntament a l'EMD (Cap. IV).
  - 3.- Transferències de capital de l'Ajuntament a l'EMD (Cap. VII).
  - 4.- Despeses de personal de l'EMD (Cap. I).
  - 5.- Despeses de l'EMD en Festes.
  - 6.- Despeses de l'EMD a l'Escola de Música.
  - 7.- Despeses de l'EMD al Centre d'Educació Infantil.
-

TRANSFERÈNCIES A L'EMD DE JESÚS

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Transferències corrents	40.000.000	69.000.000	69.000.000	69.000.000	71.000.000	75.130.000	75.130.000	77.759.550	80.173.094	85.785.127
Transferències capital - Extra	0	0	0	0	0	0	10.000.000	3.000.000	0	0
Transferències de capital	0	0	0	0	0	17.000.000	17.000.000	17.000.000	17.000.000	17.000.000
Total	40.000.000	69.000.000	69.000.000	69.000.000	71.000.000	92.130.000	102.130.000	97.759.550	97.173.094	102.785.127
Increment Txf. corrent			0,00%	0,00%	2,90%	5,82%	0,00%	3,50%	3,10%	7,00%

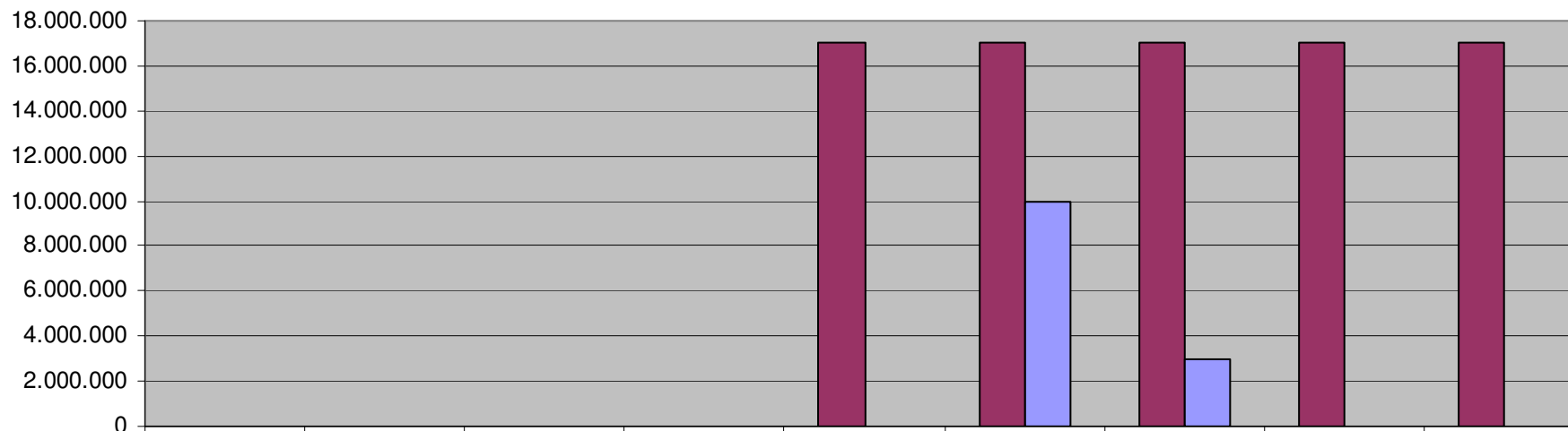
Tansferències corrents (IV) - EMD Jesús

0

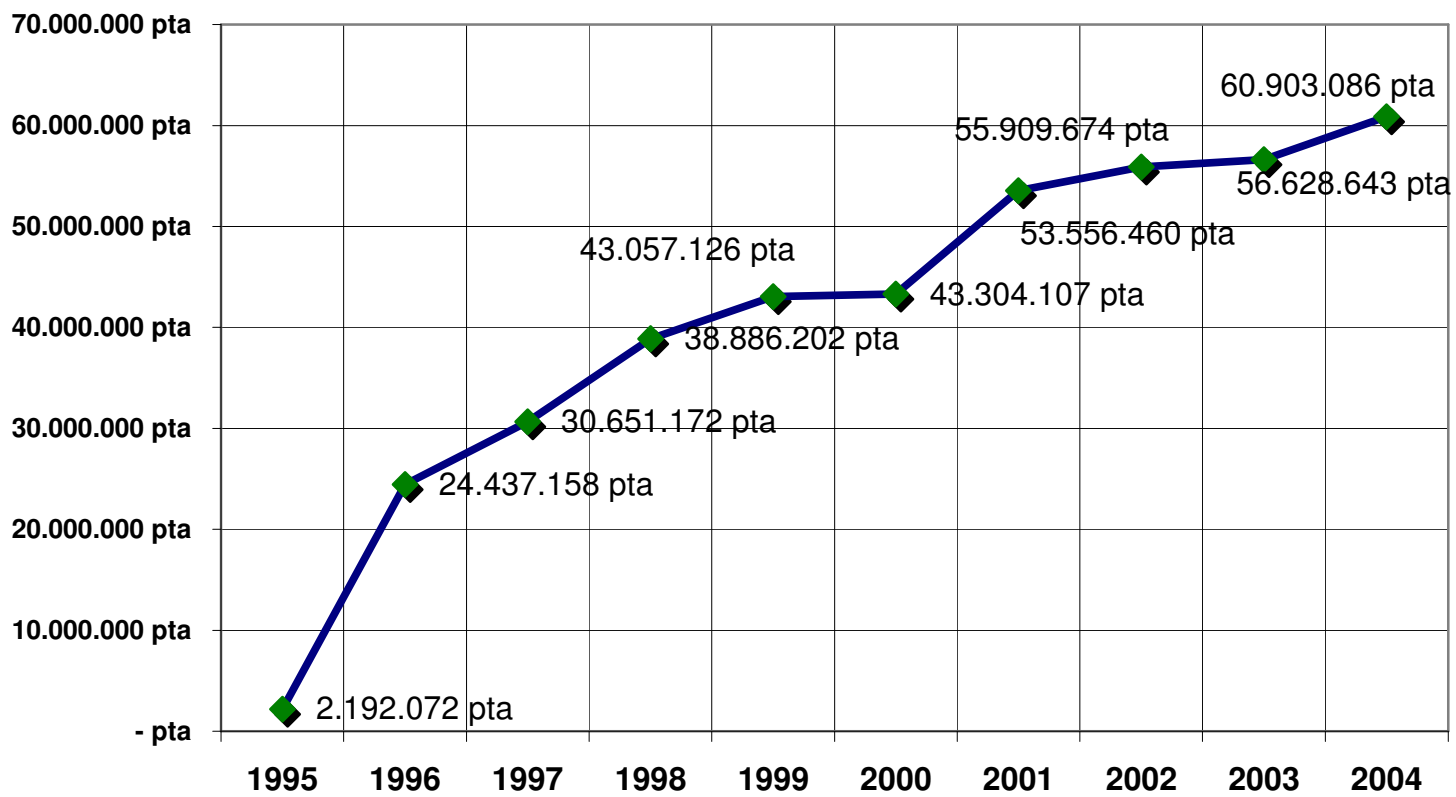

Tansferències de capital (VII) - EMD Jesús

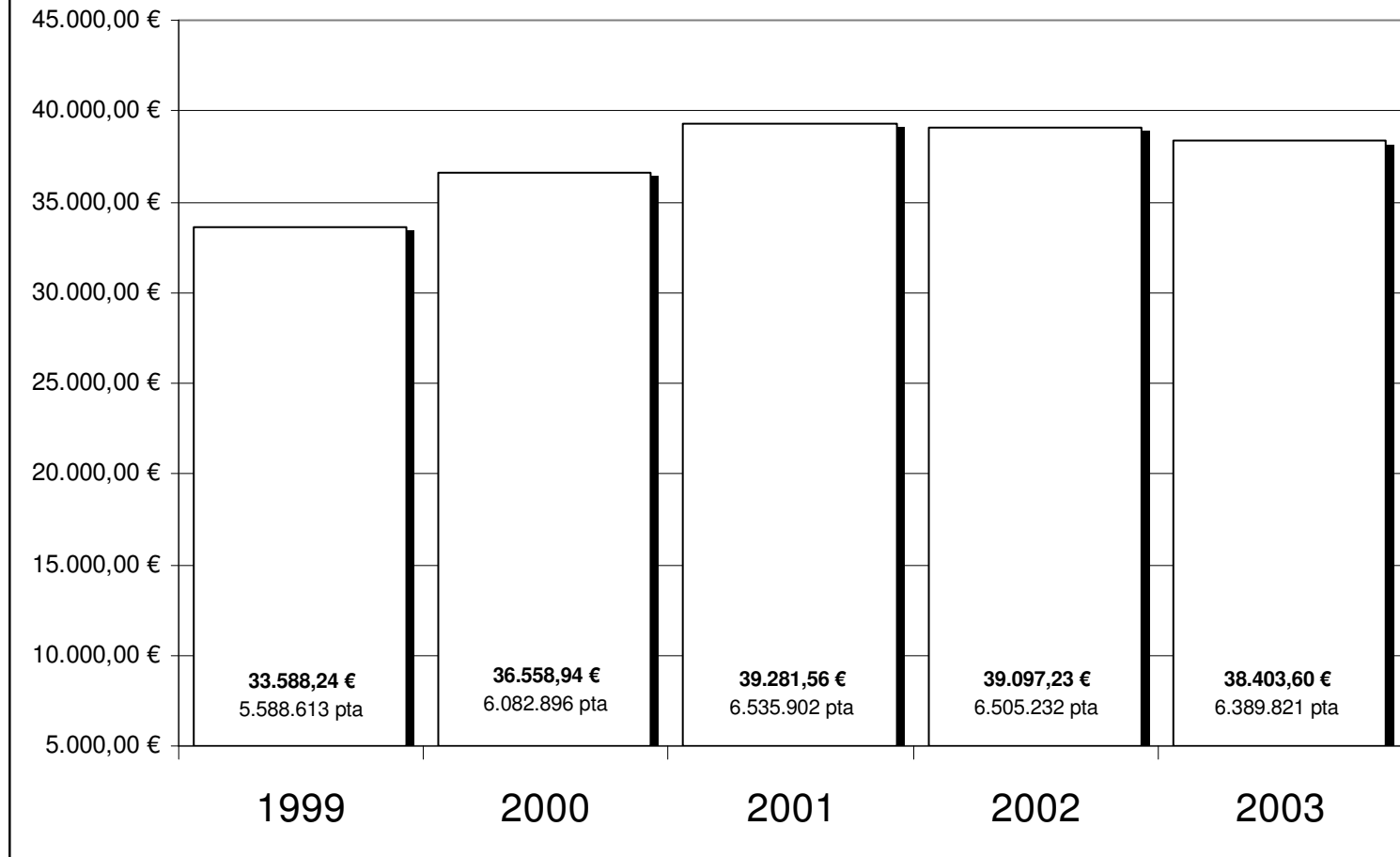

■ Caps. VII	0	0	0	0	17.000.000	17.000.000	17.000.000	17.000.000	17.000.000
■ Cap. VII - Extra	0	0	0	0	0	10.000.000	3.000.000	0	0

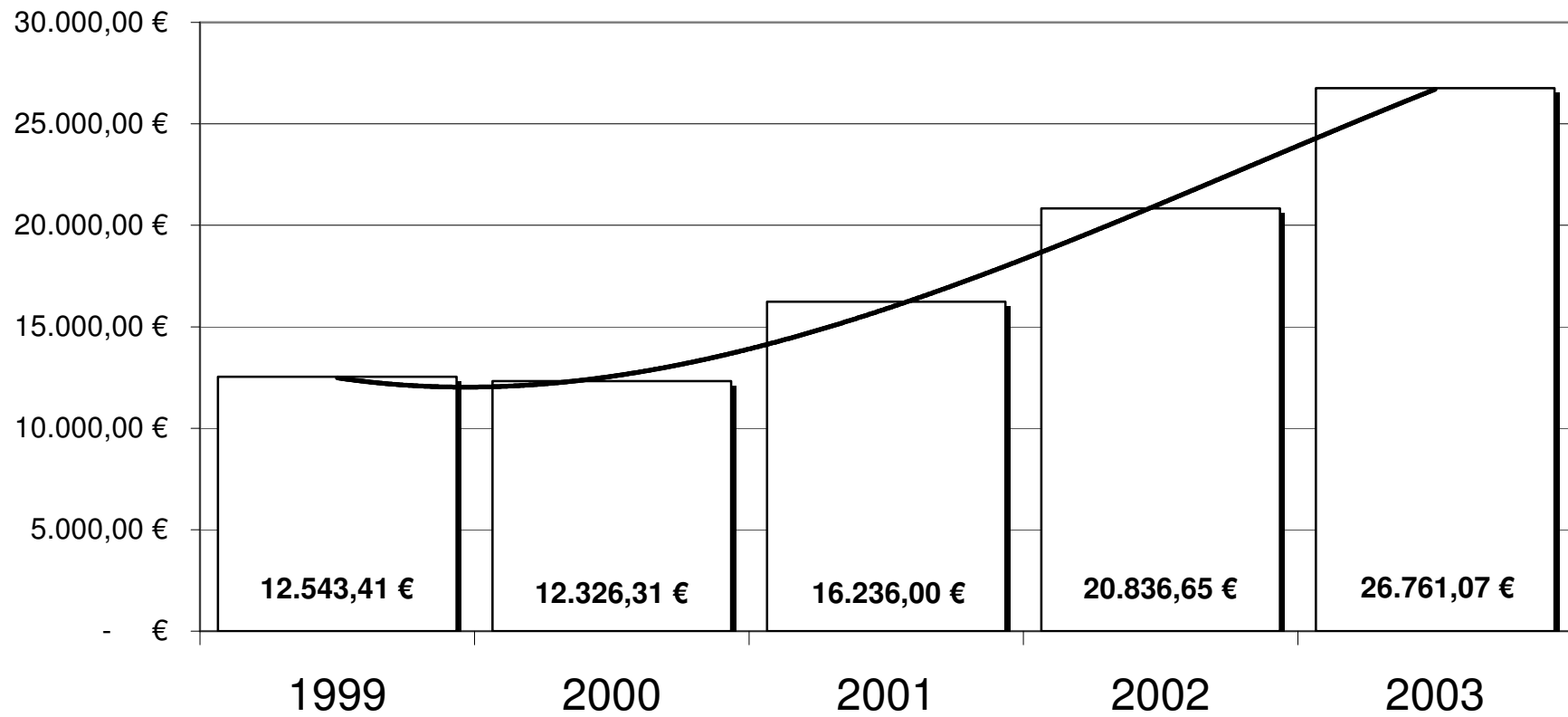
Capítol I - Despeses de personal (1995 - 2004)

Aportació de l'EMD a Festes

Aportació de l'EMD a l'Escola de Música

Aportació de l'EMD al CEI

